

CIMELIA	
Qu	5455

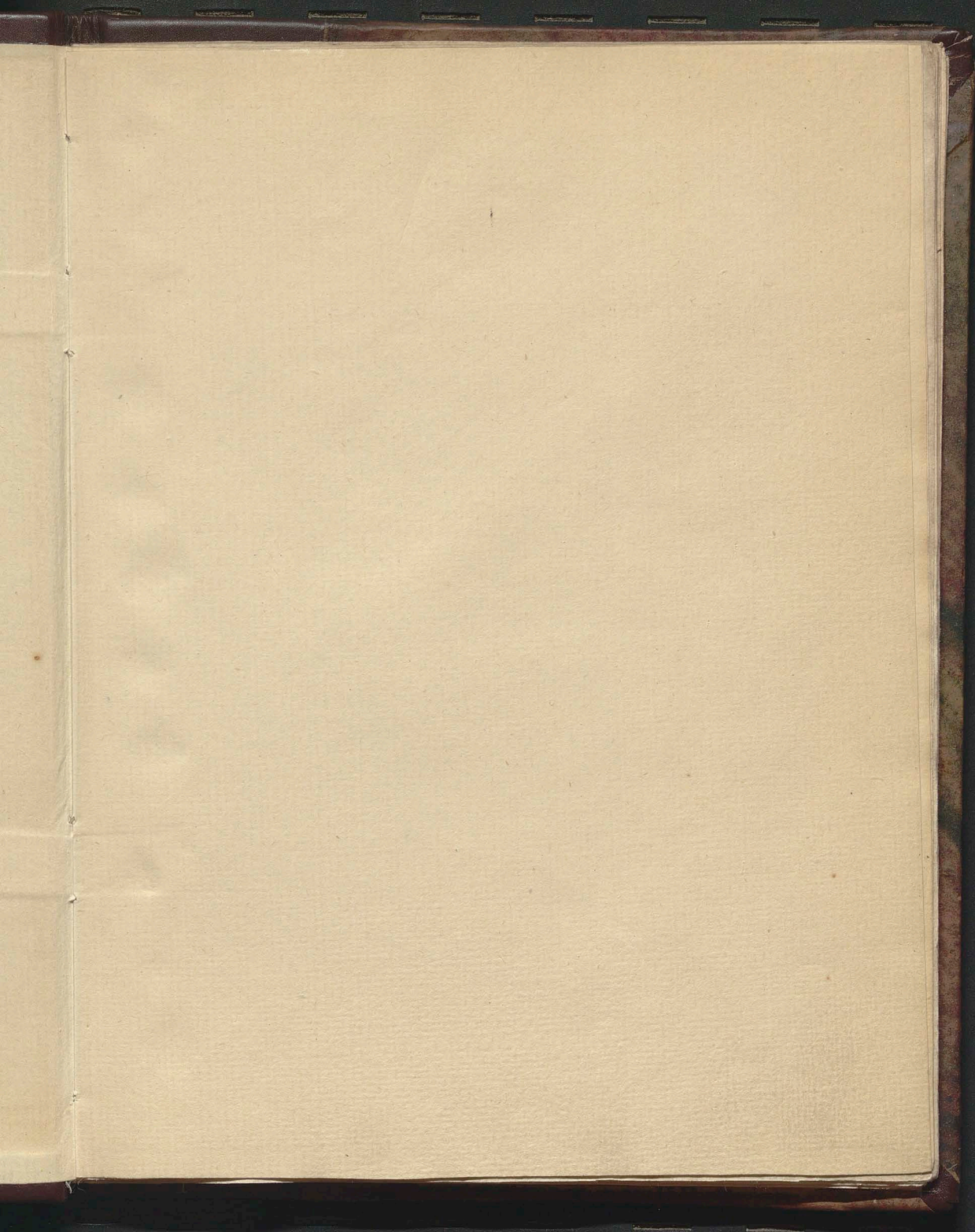
5455

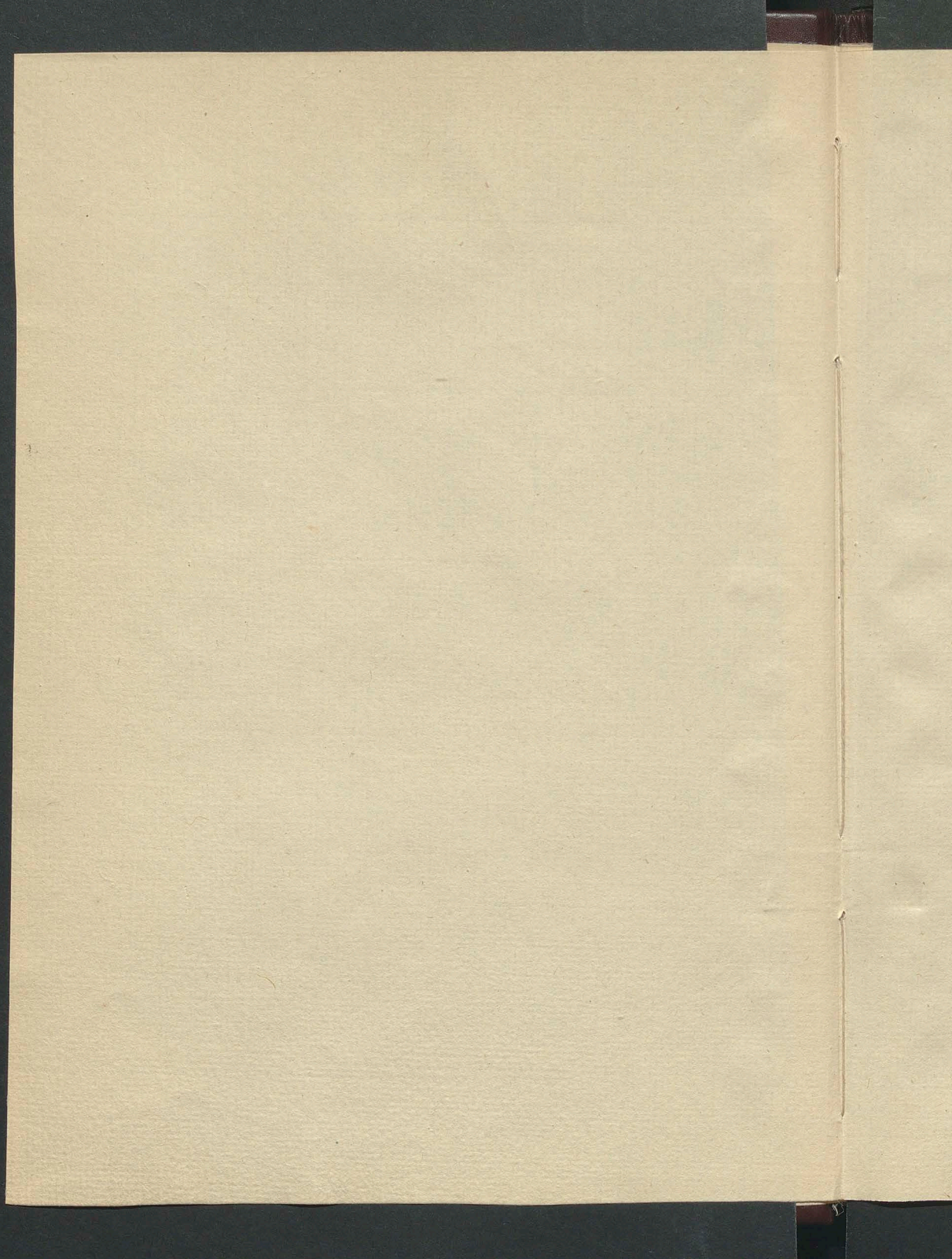
WALKER.

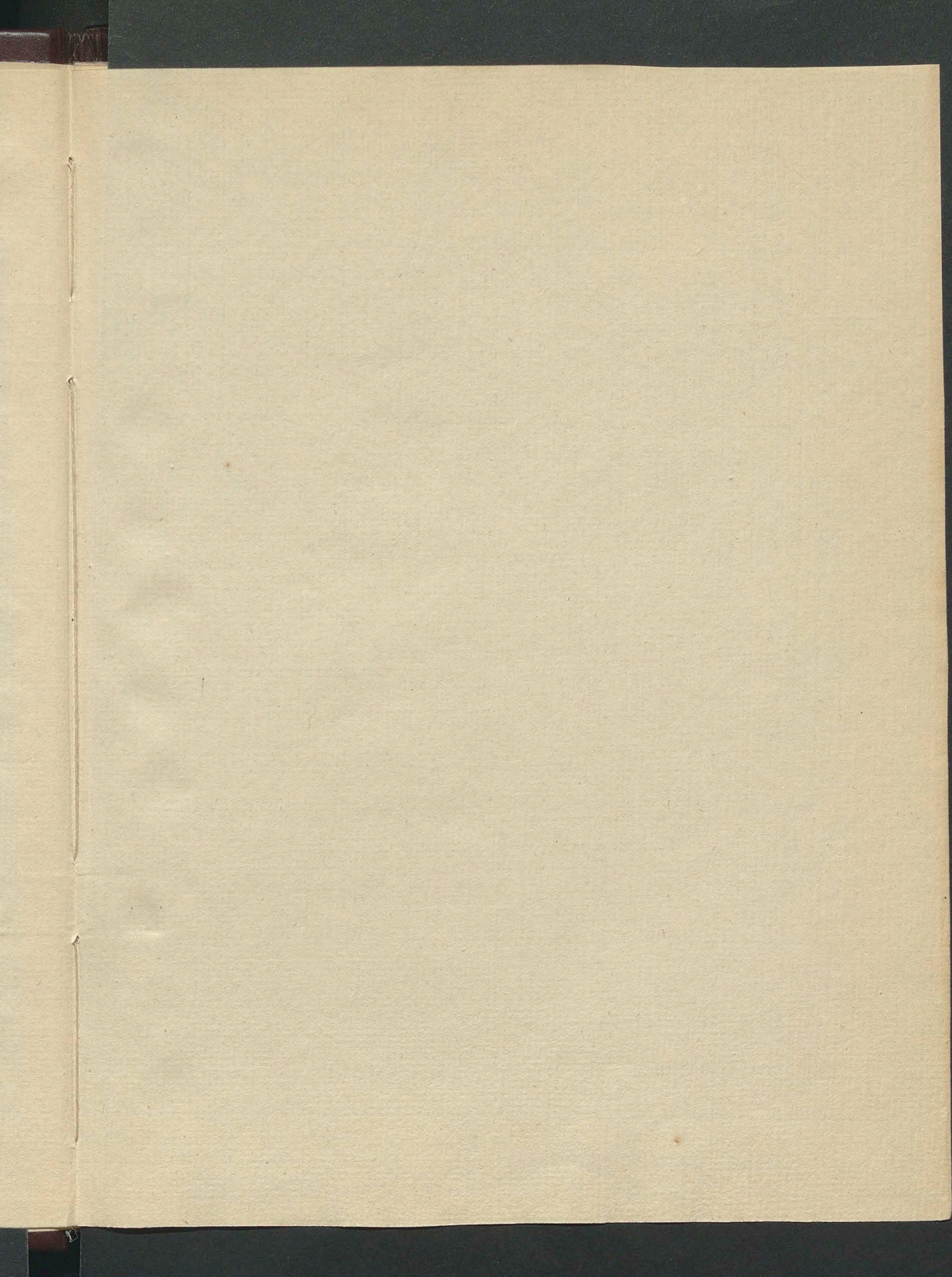

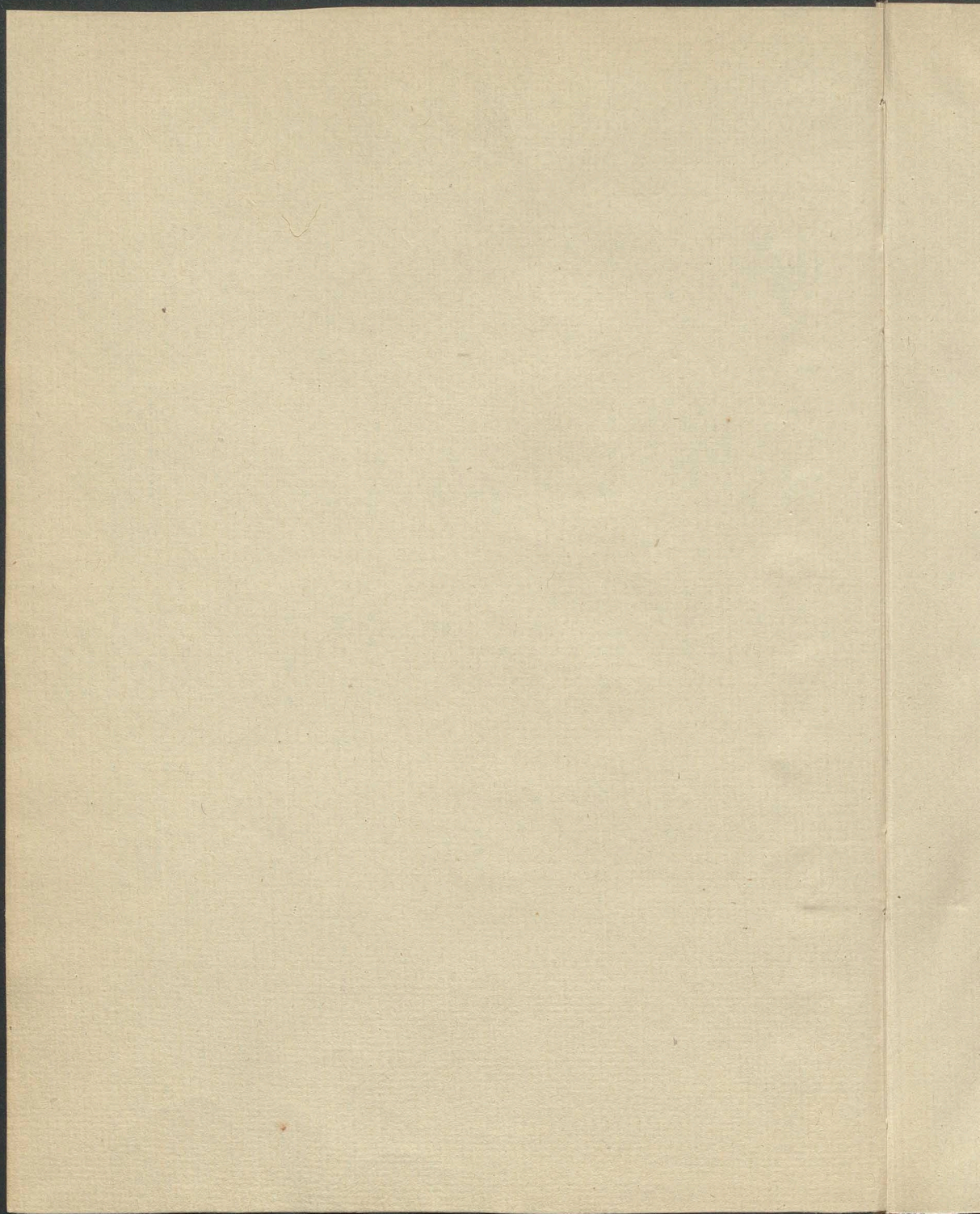
5455

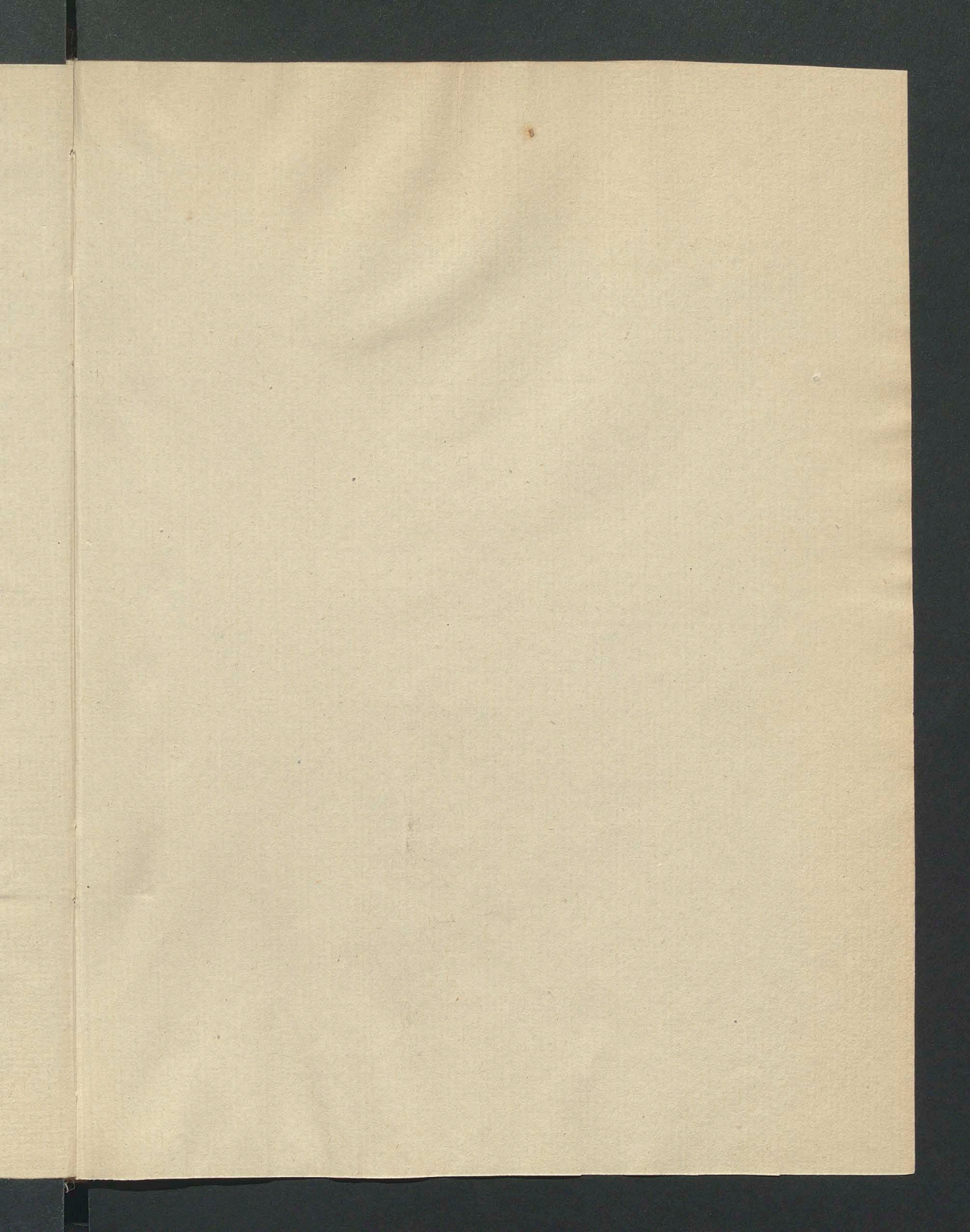
Cim

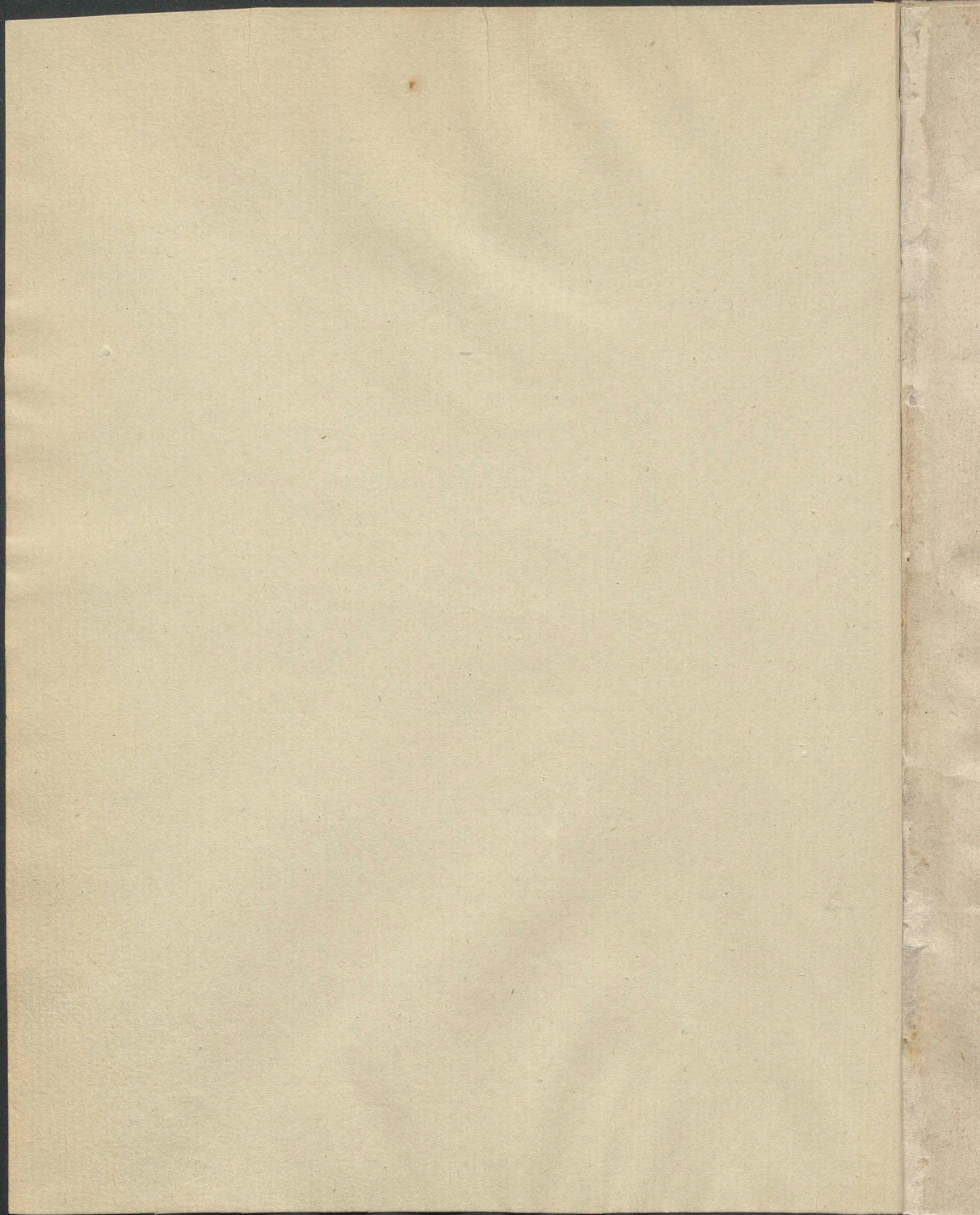

Opusculum Musi

ces nouiter congestum per honorandum Seba/
stianum Felstineñ. Artiũ Baccalariũ pro
institutione adolescentum in cantu
simplici, seu Gregoriano.

Addita est Musica Figuratiua Martino Cro/
mero Beczensi Autore.

AD Lectorem Hexastichon.

Musica si fuerit tibi candide lector

Quæ mentes hominum flectere sola potest.

Qua tigres lenisse ferunt, rapidosq; leones

Orphea cui mater Calliopea fuit.

Qua mouisse aiunt duros Amphiona cautes

Hunc ne pœniteat te relegisse librum.

IN MUSICES COMMENDATIONEM.
PRAEFATIO.

MUSICA nempe inter alias artes, dicēte Boetio in pri-
mo musicę, non modo speculationi, verū etiam mor-
talitati coniuncta est. Nihil enim tā propriū humanita-
tis est, q̄ remitti dulcibus modis, astringiq; cōtrarijs,
idq; in singulis, vel studijs, vel etatibus luce clarius cō-
spicitur. Infantes equidē iuuenes, ac senes, ita inhiāter
affectu quodam spontaneo modis musicis delectantur, vt omnino
nulla sit etas, quę nō dulcis harmonię sono afficitur gaudio, & a tristi
cōiurgat cogitatu. Quā ob causam (cū similitudo, amica dissimilitu-
do verō cunctis sit odiosa) Plato nāq; materiā nostram musicis pro-
portionibus cōpactam affirmabat. Musica enim curas abigit, in som-
nes infantes cōpescit, vagientes dulci cantilena, nautas quoq; ac remi-
ges, insuper & pene omnes artifices manu operantes, vocis modulati-
one labores facilius posse tollerare, experientia docuit, fessos reparat
artus, ac perturbatos, hęc etiā non modo homines, inquit Isidorus,
sed & bestias, serpentes, volucres, atq; delphines ad audiū suę mo-
dulationis prouocat. Qua vna vel maxime Amphion Dirceus lapi-
des ac saxa in Thebarū muros congregauit. Orpheus Tracius Euridi-
cen cōiugem ab inferis reuocauit. Timotheus vir Phrygius, Alexā-
drum magnū totius orbis domitorē, ab epulis ad arma capeſſenda
inflāmauit, & mox mutato modulationis instrumento, eundē ab ar-
mis ad cōuiuſiū reuocauit. Nam & Socrates & Plato, Pythagoricq;
omnes, iuuenes & iuueneculas in musicis erudiri, nō ad lasciuie incita-
menta, quibus ars ipsa vileſcit, sed ad motus animi sub regula ratio-
neq; moderandos cōmuni lege sanxerunt. Heroum mentes ad fortia
facta accendit, cohibet vitia, virtutes & gignit & ornat genitas. Hinc
Agamenon Imperator, ad bellum Trojanum iturus authore Phile-
pho Musicum domi reliquit q̄ Clitemnestram cōiugem per mulie-
brium virtutum laudes ad pudiciam probitatēq; coniugalem can-
tu hortaretur. Quare non prius illam ab Aegistho viciatam ferunt q̄ is
e medio musicum qui adulteriū impediēbat impie sustulisset. Regius
quoq; psaltes Dauid Saulē Israelis regem, cū a spiritu vexaret immū-
do liberauit. Hęc etiā est, qua nō solū summus ille rerū opifex deus,
verū & stygijs Iouis, furiales animę placantur, mitigant, refocillatur.
Ipsa enim est ceterarum disciplinarū domina, quę & stygia arua, Ne-
ptunni regna, Iouis quoq; etherei, loca eterna luce corusca, permul-
cere potest. Quę & solarelictis terris, volat añ tribunal summi iudicis,
vbi sonāt iugis sanctorū angeli & archageli, hymnū deo infatigabilē
decantant, vbi cherubin & seraphin, sanctus incessabili voce procla-
mant. Addo q̄ nulla disciplina sine musica possit esse perfecta. Quare
& Pythagoras discipulis, vt in melodijs & obdormirent, & a somno

resurgerent precepit. Mores præterea hominũ musica & regit & cõpo-
nit. Nam & Nero quoad musicam coluit, Seneca teste, mitissimus ex-
tuit, sed vbi relicta musica, ad Necromantiæ diabolicas artes animũ
vertit, tũ primũ seuire cõpit, ex agno lupus factus, atq; mäsuerissimo
principe in fœuissimã bestia est transformatus. Sed ne longior solito di-
gressio fiat in re quę satis laudari vix potest, vel q̃ porius seipsam or-
nat, q̃ vtalicius laudatione indigerit, finiemus proloquium.

DE INVENTORIBVS MUSICES.

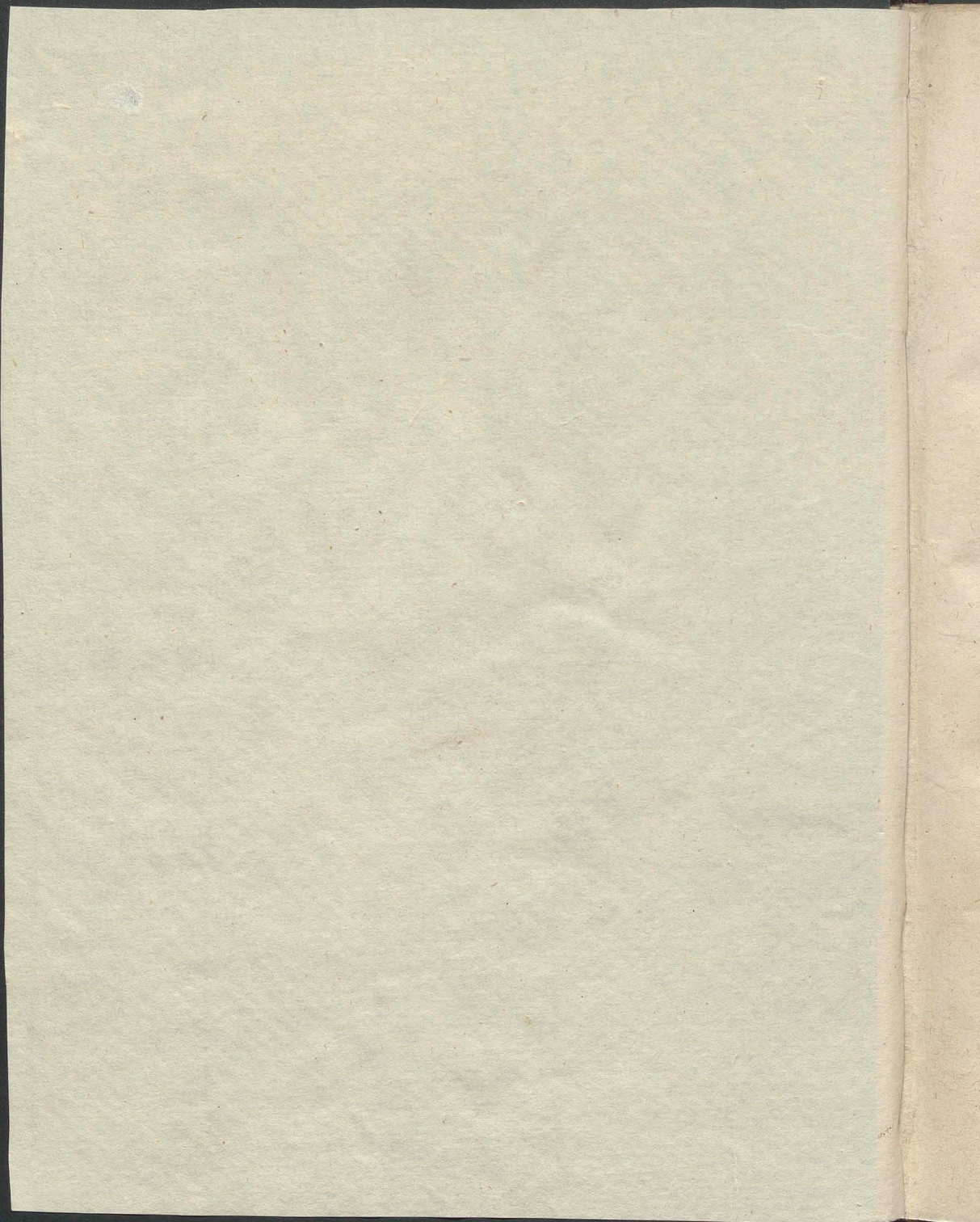
TVM ob vetustissimam antiquitatẽ humanę inuentionis author
incertior sit celeberrimę Musicę. Tum q̃ tãtę rei dignitas tot tã-
tolisq; sui in amorẽ trahat, vt singuli (si fieri possit) authores se velint,
Quare & aliĩ Linum Thebeum. Aliĩ Orpheum Thracę. Aliĩ Amphi-
onem Dirceũ. Aliĩ Pythagoram Samium artẽ hanc reperisse arbitrat̃.
Insuper Eusebius Dionisiũ. Diodorus Mercuriũ &c. Celiũ lectione
antiquitatũ li. 5. Si tñ Iosepho ac sacris literis fides vlla præstanda est.
Tubal filius-Lamech eius inuentor præcipuus, & antiq̃tate primus,
ante diluuiũ duabus tabulis latericia scilicet & marmorea posteris eã
reliq̃t inscriptã. Quarum alterã marmoreã scilicet vsq; hodie in Siria
esse quidã prodiderunt. Sed ne ex inuentorũ pluralitate error cõsur-
gat. Constat Tubal ante diluuiũ Moisen, apud hebreos Orpheũ Am-
phionẽ, & ceteros tales apud gentiles Pythagorã apud gręcos, Boc-
tium vero apud latinos, musica primũ clauisse. Hunc igit̃ imitaturĩ
sunt cõplures, vt Gregorius sanctus, Isidorus, Ioannes de Muris, etiã
nra etate viri celeberrimi, quorũ & nos sequaces fore haud dedigna-
bimur. Decreuimus ergo in tractatulo præsentĩ, omĩbus inutilitatib⁹
reiectis, ea q̃ ad musicę choralis negotiũ pertinent breuiter, ordinate,
& distincte, quinq; partibus siue capitulis absolvere. Primũ igit̃ ca-
pitulũ erit de diffinitione musicę & eius diuisione, de vocibus & cla-
uibus musicalibus & scalamanus musicę. Secundũ caput erit de verã
solmisatione vniuscuiusq; cantus, & clauĩ trãspositioẽ. Tercium de
modis musicalibus. Quartũ de cognitione tonorũ & differẽtijs ipso-
rum, nec nõ trãspositioẽ eorundẽ & scala ficta. Quintũ & vltimũ de
introitibus & responsoijs cui tono adiudicari debeant.

Capitulum Primum de Musices notificati- one & eius partitione.

QVoniam omnis (vt Cicero refert) quę a ratione suscipit̃ de aliq̃
re institutio, a diffinitione proficisci debet, vt intelligat̃ qd sit
de quo disputet̃. Vnde Musica est sciẽtia canendi modũ indicãs.
Vel est peritia modulationis in sono cantuq; cõsistens. Quã musicam
tripartitã esse Boerius, cui in latinos musicę scriptores primi honores
debent li. 1. ca. 2. ostẽdit. Mundanã scilicet, Instrumẽtalẽ, ac Humanã.

Mundana est harmonia syderū motū, atq; spherarū impulsu causata; hanc ex celorū concentu elementorū nexu, atq; temporū varietate deprehensam esse Ludouicus Celiū Rodigeriū lectionū antiquarū li. 5. c. 25. scribit, & de hac philosophi q̄ circa rerū naturas versant deſeruiant. Alia est instrumentalis, quē in diuersis instrumentis, vt organo, tybīs, liris, tympanis, & similibus modulationē format. Alia est humana, quē in corpe & anima est situata, eo q̄ melodia durante, fit homo recens & superstes, & quemadmodū modulationū coaptatiōe delectatur plurimū, parimodo se contrahit si qd harmoniē fuerit deprauatū. Vel humana est quē vocē humanā requirit & cantare docet, & est duplex scilicet, vsualis & regulata. Vsualis quē ex sola inclinatiōe quadā naturali procedit, carēs artis legibus & principiis qbus regi deberet. Regulata quē pceptis innitendo, ex certis legibus & regulis canum pducere docet, & talis est duplex scilicet speculatiua & practica. Speculatiua est quē in solis numerorū speciebus consistit. vt est Musica Magistri Ioannis de Muris in quā proportionēs musicales permalliorum pondera a Pythagore reperre describuntur. Practica siue actiua vt diuus Augusti. li. 1. Musice suę refert, est bene modulādi sciētia. Vel est ars liberalis veraciter canendi principia administrans, & de tali hic tractabitur, & est duplex scilicet. Simplex & mensuralis. Simplex seu plana est quē in suis notis equalem seruat mensuram, absq; incremento & decremento plationis. Vel simplex Musica quē omnes notas simpliciter considerat scilicet vna & eadem mēsurā, vt est cantus Gregorianus. Mensuralis siue figuralis est cuius figure ineq̄les sunt, augmentū & decrementū sustinentes, secundū variorū signorū iudicia. Vel Mensuralis est quē aliam notam longā **■**, aliam breuē **◊** aut semibreuē **◊** considerat. Ad simplicē vero siue planam musicam primo requiritur vox, secundo vocū distantia vt est ascensus de vna voce in tertiā quartā quintā, &c. Quia consonantia quē omnem musicę regit modulationem sine uoce non fit, nec vox sine sono, inquit Boetii. li. 1. c. 3. Notandum est ergo q̄ solius animantis sonus vox proprie dicitur. Inanimata enim vocalia non sunt, scribit Celiū li. 10. c. 53. q̄ si fistulas aut fidiculas dicamus vocales translaticiū est atq; nominis abusus, neq; animalibus vox est omnibus, sanguine enim carentia non vociferāt, neq; pisces vocem emittunt, quia vox est aeris motus, hī autem aerem non recipiūt. Est igitur vox sonus ab ore animalis perfecti, consilio, vel significatione prolatus. Consilio dico propter tussim quē vox non est. Significatione vero propter dentiū stridorem. Vox igitur Musicalis est quēdam sillaba notarum tenores exprimens. Nota vero est figura qua cantus intensio vel remissio designatur. Quum autem omnis modulatio vocibus perficiatur, & voces scribi non possunt, sed memorię commendātur, vt ergo facilius mandentur memorię Guido monachus Aretinus diuina inspiratiōe ductus, Hymnū diui Ioānis Baptiste deuote

e
u
e
o
de
ra
&
oe
de
an
ca
ca
o
vt
est
tra
la
&
ici
is.
I
tut
ar
ila
No
ani
aut
ani
neg
non
el si
est.
calis
gura
mo
mo
ona
tisq
uote

Capitulum secundum de uera Solmifatione.

Vnde Solmifatio est cuiuslibet cantus per voces musicales iuxta ex-
gentiā mi & fa regulata modulatio. Vel solmifatio est debita cantus
per sex voces musicales expressio. Cantus vero ut hic accidentaliter di-
citur quilibet regulata notari siue melodię expressio. Quicquid em̄
debita arte est contextū ita ut cantari possit, id hic cantus vocatur, ut
sunt Responsorialia, Missarum introitus, Antiphonę, Sequentię, Gradu-
alia, Offertoria, & his similia. Et talis

**Solmi-
fatio est
duplex.**

Regularis in cuius solmi-
fationis cātu sumunt vo-
ces in clauibus musicali-
bus posite & nullę exē-
hoc est in q̄ nulla ponit
coniūcta, & est duplex.

Irregularis seu ficta, est in cuius solmifatiōe cantus decantat
voces in clauibus q̄ in illis nō ponunt. Vel est q̄ eius cōiūctis
cōponitur, ut qñdo in c fa ut, sol in h mi, fa in G gręco canit
de qua inferius patebit in scala ficta seu coniunctarū.

h duralis est q̄ ex naturali & pp̄a
melodia postulat mi in b fa h mi
dicta a h duro, quia in clauē h du-
ro habet vocem durā scilicet mi.
b mollis quę ex naturali & pro-
pria sua melodia postulat fa in b
fa h mi dicta a b molli, quia in tali
clauē b habet vocē mollē scz fa.

	Ascensus scale b mollis	la	la	Descensus scale b mollis.
		sol	sol	
		fa	fa	
		mi	mi	
		re	la re	
		sol	sol	
		fa	fa	
		mi	la mi	
		re	sol	
		fa	fa	
		mi	mi	
		re	la re	
		sol	sol	
		la	la	
	Ascensus scale b mollis	mi	la	Descensus scale b mollis.
		re	sol mi	
		fa	fa	
		mi	mi	
	Ascensus scale b mollis	re	re	Descensus scale b mollis.
		ut	ut	

Scala h duralis siue ascēsus com-
munis omnium tonorum pręter
quintum & sextum & primum cū
secūdo ad g sol re ut trāspositus.

dd		la	la	
		sol	sol	
	b	fa	fa	
		mi	la	mi
g		sol	re	sol
		fa	fa	
		mi	mi	
	la	re	la	re
		sol	sol	
c		b	fa	fa
		mi	la	mi
	sol	re	sol	
		fa	fa	
3		mi	mi	
	la	re	la	re
		sol	sol	
		fa	fa	
	b	mi	mi	
		re	re	
f		vt	vt	

Ascensus scale mollis
Descensus scale mollis

Scala b mollis siue ascensus quinti & sexti tonorum cantus, & trāspositorum primi cum secundi tonorum.

De Solmisatione regulari.

Prima regula. Solmifans ante omnia consideret cantum in qua clauis talis incipit, & si cantus ascendit, accipiat vocē inferiorē in clauis contentā. Si vero descendit cantus, accipiat vocē superiorē. Postea videat alias clauis nō signatas in lineis vel spacijs post clauem signatā in tali cantu, & exprimat voces ordine, put in clauibus sunt posite, ita qd nō exprimat aliquā vocē in spacio vel linea, q̄ nō inuenit in clauis aliq̄.

Secunda regula. Volens ornate solmifare & pfecte aliquē cantum, non debet voce explicita, sed implicita mutare. Si cantus ascendit nīmiū, ita qd nō posset cōpleri per sex voces, tunc si ascendit, inferiorem vocē assumat obmissa superiore. Si vero descendit superiorem vocē capiat inferiorem subdicendo.

Tertia regula. Quando cantus transponit a d sol re primi aut scđi ad g sol re vt, et si cātus ascēdit tūc in g sol re vt assumi debet in solmifando media vox scilicet re & non vt, propter fa quod signat sub t̄sa h̄mi & ibi canit, & sol in c sol fa vt decantari debet, & la in d la sol re.

Quarta regula. Si in aliqua clauis canit fa, tunc si ab ea sit saltus p quartā vel quintā aut octauā indirectā, tunc in tali ascensu vel descensu cantus fa exprimat, & si mi exprimitur seu decantat in aliq̄ clauis, & sic saltus ad quintā vel quartā aut octauā, tunc debet in tali cātū decantari etiā mi, vel la scđm qd post saltū ascendit vel descendit.

De transpositione Clauium in aliquo cantu.

VNDE & transpositio est clavis signata ob cāntus ascēsum vel descēsum de linea ad lineā translatio sursum vel deorsum facta. De q̄ hāc obserua regulā primā. Quantū clavis transposita ascēdit tantū nota sequens a suo situ descēdit, & quantū clavis transposita descēdit, tantū nota sequens ascēdit. ¶ Alia regula. Volens distantia notarū iudicare, uideat quantū distet ultima nota primę clavis signatę, & quantū prima nota sequentis clavis ab vltima ptioris clavis distet ille p̄ talē considerationem inueniet cuilibet notę saltum.

Capitulum Tertium de Interuallis, siue

Modis Musicalibus.

¶ MODVS Musicus est saltus vel distantia vnus vocis ad aliam secundū ascensum vel descensum. Vel modus est certa melodia & debita vocum distantia, & dicitur modus a modificatione siue a mensura, quoniam omnis ascensus vel descensus debita mensura cōtinetur. Sunt aut nouē modi principales & vsitati, quāuis sint plures minus vsitati scilicet Vnisonus, Semitonium, Tonus, Semiditonus, Ditorus, Diatesseron, Diapente, Semitonium cū diapente, Tonus cū diapente, Diapason. Minus vsitati Semiditonus cū diapente, Ditorus cū diapente.

¶ Vnisonus proprie loquēdo non est modus, q̄a nihil mensurat vel modificat. Est tamē vnisonus principii modorū, quēadmodū vnitas pluralitatis numeri est principii, ita q̄litas p̄portionū dicitur Boetio.

¶ Semitonium est saltus de voce in vocē p̄ secundā molliter sonans, & fit solū inter mi & fa voces, vel la & fa, & cōuerso per secundā, p̄ vocem b mollē & h durālē. ¶ Tonus est vocis a voce per secundā vtilē rem distantia potēt sonans, dictus a tonādo. Tonare em̄ est potēt sonare, & fit tonus inter omnes voces p̄ter mi & fa. ¶ Semiditonus constituitur ex tono & semitonio, ut est ascensus de re ad fa, vel de mi ad sol & cōuerso. ¶ Ditonus est ascensus vel descensus per tertiā maiore sicut est de vt ad mi, vel de fa ad la. ¶ Diatesseron, causat ex duobus tonis & uno semitonio, ut est saltus de vt ad fa, de re ad sol, de mi ad la. Et dicitur primus modus perfectus, quia semper in se vnā & eandem mensurā tenet. ¶ Diapente, constituitur ex tribus tonis & vno semitonio, vt est ascensus de vt ad sol, de re ad la, de mi ad mi, de fa ad fa, & est alter modus perfectus non varians in se mensuram.

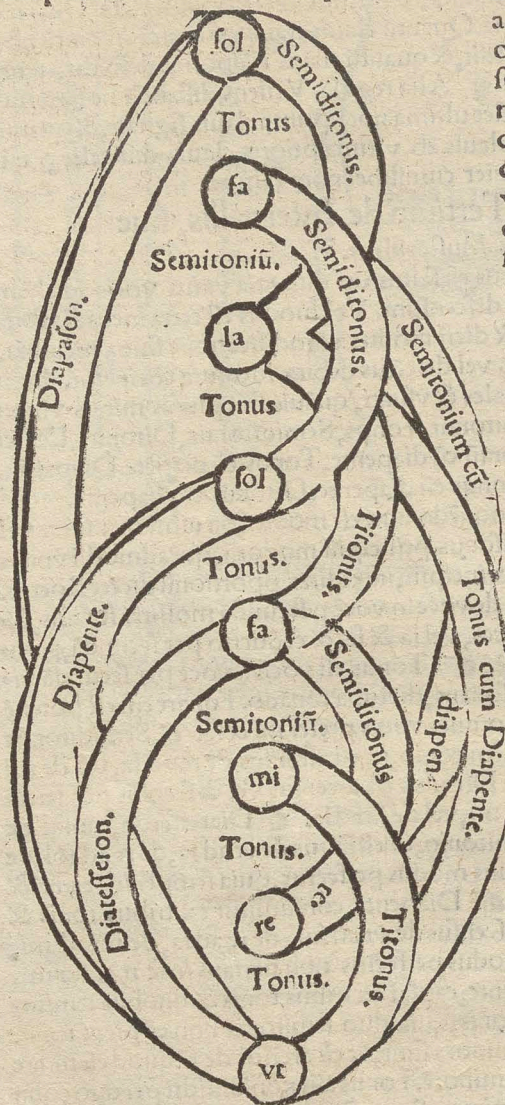
¶ Semitonium cū diapente, causat ex tribus tonis & duobus semitonis, & non ex quatuor tonis, quia duo semitonía non cōplent tonū. Ex quo duo semitonía minora sunt, vt est ascēsus de re quod est in arc ad fa in ff fa vt per sextā minore. Tonus aut non diuidit per duo q̄lía semitonía, sed maius & minus, sicut em̄ nouē diuiditur in quatuor & quinq; unde sicut bis q̄tuor nō faciunt nouē, sic duo semitonía minora nō cōplent tonū. ¶ Tonus cū diapente, constituit ex q̄tuor tonis & vno semitonio, vt est ascēsus de vt ad la per sextā. ¶ Diapason constituitur ex quinq; tonis & duobus semitonis, vt est ascēsus de vt ad fa, vel

B.

de re ad

Modi perfecti.

Modi imperfecti.

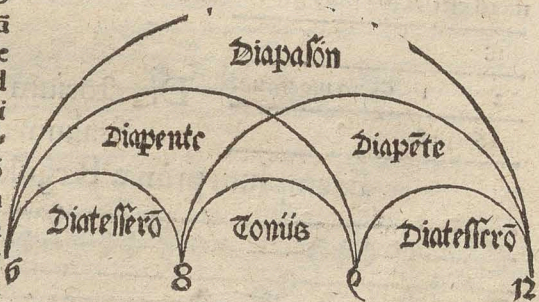
de readfol, vel de mi ad la per octaua, quia omnis octaua dyapason dicitur. Et nota qd nūq̄ pro quarta uel p quinta nec octaua accipiendū est post mi fa vel econuerso, qd sic esset falsus saltus et de scensus & variaret mēsuratio. ¶ Modi sunt duplices quidā pfecti & sunt qui eandē mēsurā quā retinēt mutare non possunt, sic est diatesseron, diapente & diapason in quarta qnta & octaua. Quidam imperfecti sunt, q iam plus sāmīnus de pportione sibi assuunt sicut secunda tertia sexta. Nam alia est secūda minor, q̄ semitoniū dicit̄, & alia secunda maior q̄ tonus dicit̄, alia est tertia minor q̄ dicitur semiditonus, alia maior q̄ diatonus dicit̄. Alia sexta minor q̄ semitoniū cū diapēte dicitur, vt patet in hac figura. ¶ Pythagoras philosophus numerorum princeps pportionū magister, q̄ toto suo numeris incumbēdo,

singula serie nitebatur. Nōlens quidē aurīū iudicio fidem, nec de cōsonantijs constantiā adhibere. Tum qd non omnis auris ppter cōplexiones naturalis etatis, mutabilitatisq; dispositionis varietatē eq̄ bene iudicat de pceptis seu auditis. Tum quia & si auris bene temperata ad ea quē circa sonū & sonorum concordantias contingunt cum sibi

propriū non fallatur, tamē de pportione sonorū discernere, nihil est
 suū, imo potius rationis opus. Idem phūs diu anxius manēs quomō
 artē ratione & recte inueniret, vice quadā passim deambulans, hanc
 quoq; cognitiōē mentalē circūuoluens quodā nutu diuino fabrorū
 officinas ingressus malleos super incudē ferreū mirabile harmoniam
 emittentes, stupensq; arreptis auribus modorū mulcedinē audiuit, &
 tanq; feruens rei veritatis inquisitor, ne in lacertis & hominū viribus
 lateret hęc concinētia, iussit inter se pmutatim malleos pmutari sin-
 gulos, quibus vicissim alteratis, rediit eadem simphonia vt prius. Ex
 quo animaduertit, nō in lacertis vlnarū tantā fore concordiā, tam nu-
 meri quā mensurę quā ponderis ratione. Numerus igit malleorū erat
 quinq; sed qntus dissonans est eiectus. grandē licet dederit occasiōē
 per sui dissonantiā, de consonantijs iudicandū. Nam positis iuxta se cō-
 trarijs, peiora prę alijs aut meliora esse videtur. Consideratis itaq; pō-
 deribus malleorū, ita vt primus cōtinebat duodecim vncias, secundus
 nouē, tertius octo, quartus sex, & experientia patebit. Malleū quartū
 ad malleum primū diapason sonare, quia ad eū duplex est, & rursus
 malleus primus ad malleū secundū. Similiter malleus tertius ad mal-
 leum quartū diatesseron resonabit, quia vtrinq; est pportio sesqui-
 tertia. Malleus vero secundus ad quartū, & itē malleus primus ad mal-
 leū tertium diapente tonabit, qā vtrinq; pportio sesquialtera. Malle-
 us vero secundus ad malleū tertium tonū in sesquioctaua resonabit
 pportione, hic tamē consonantia nō est sed consonantiarū pars vt pa-
 tet in hac figura. ¶ Quia tres consonantię musicales primū a Pitha-

gora, vt dictum est
 sunt reperte, q̄ in p-
 portionibus fundā-
 tur. Vnde opere pre-
 ciū est de talibus ad
 propositū seruienti-
 bus aliquid decimi-
 nare. Prima igit cō-
 sonantia diapason
 cōstituta est i dupla
 pportione. Est autē
 dupla pportio vbi
 maior numerus cō-
 tinet minorē p̄cise
 bis. Et dicitur diapa-
 son a dya quod est

duo & pan quod est totū, eo q; numerus maior continet minorem in
 se bis, & dicitur prima perfectio diapason, quia eius diuisiō est &
 fundatur sub vno bis reperto. Exemplum.

C finale. D finale. C grate. F grecum.
 Malleus 4. malleus 3. malleus 2. malleus 1.
 6. pōderū. 8. pōderū. 9. pōderū. 12. pōderū.

16	12	8	6	4	2
8	6	4	3	2	1

Secunda consonantia est Diapente & constituitur ex sesquialtera proportionem. Est autem sesquialtera proportio, ubi numerus maior continet minorem in se totum, & ultra hoc alteram, id est mediam partem numeri minoris, et dicitur sesquialtera a sesqui id est totum & aliam id est media pars, quia maior numerus continet in se minorem, et cum hoc media pars minoris, ut hic

18	15	12	9	6	3
6	5	4	3	2	1
12	10	8	6	4	2

Tertia consonantia est diatesseron & constituitur in proportione sesquitercia. Est autem sesquitercia, ubi maior numerus continet minorem totum & eius tertiam partem scilicet minoris, & dicitur a sesqui id est totum & tertiam id est tertiam partem propter eandem causam, & hæc consonantia puta diatesseron, dicitur tertia perfectio, quia eius divisio fundatur super numero ternario id est tertia parte, ut in exemplo.

20	16	12	8	4
5	4	3	2	1
15	12	9	6	3

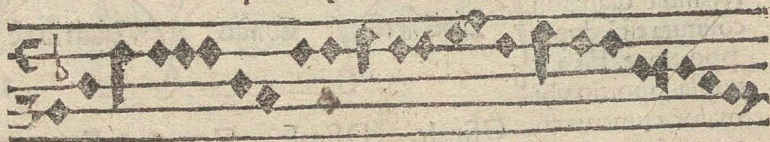
Tonus quavis consonantia non sit sicut dictum est. Quia tamen est pars consonantiarum constitutus est in proportione sesquioctava. Est autem sesquioctava proportio, ubi maior numerus continet in se minorem totum & eius octavam partem. Quando enim subtrahitur 8 a 9, manet unitas, modo unum est octava pars de octo, & dicitur a sesqui id est totum & octavam id est octava pars propter eandem causam, ut patet in exemplo.

18	9
2	1
16	8

Sesquioctava.

Directorium modorum Musicalium in notis.

Exemplum primæ Regulæ.

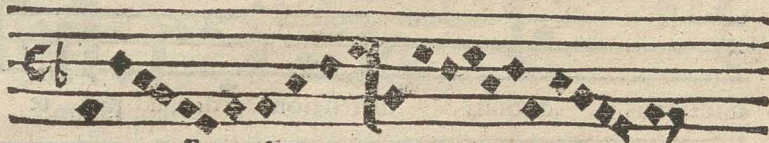
Exemplum secundæ Regulæ.

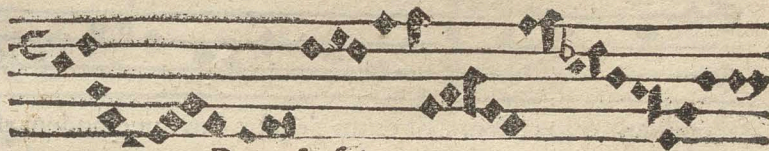

Exemplum tertie Regulę.

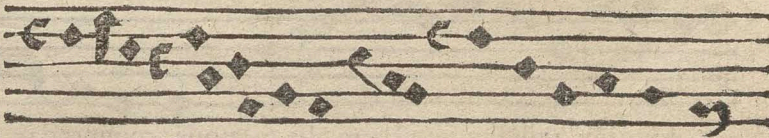
Vbi in b fa h mi fa canit qñ ad g sol re vt transponit, ut patet in regula

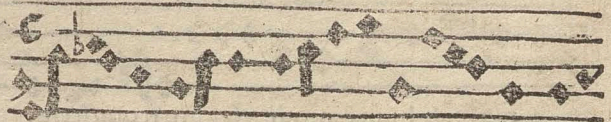
Exemplum quarte Regulę.

De transpositione cantnm.

Directorium modorum Musicalium.

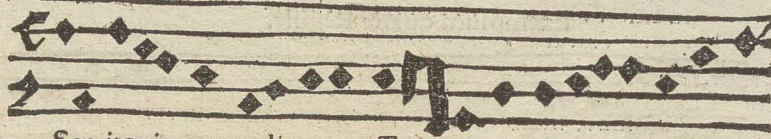
Et tri sunt modi quibus omnis cantilena con

textitur, scilicet. Unifonus Semitonium Tonus. Se

miditonus ditonus diatesseron di a pen te

Semitonium cum diapente. To nus cum diapente adhuc

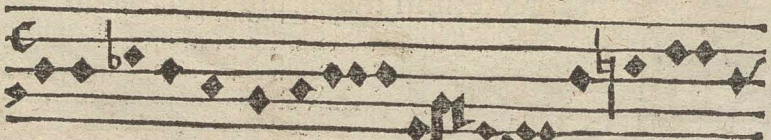
modus diapa son. Si quem delectat eius hunc modum esse

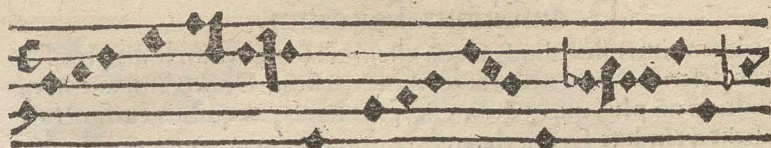
cognoscat cumq; tam paucis modulis tota harmonia

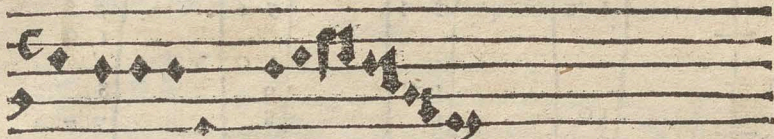
formetur vilissimum est eam alte memorie commenda

renecab huius modi studio requiescere donecuocum

interuallis cognitis harmonie totius facillime queat

comprehendere notitiam:

Capitulum Quartum de cognitione Tonorum.

QVVM INNatus sit nobis a generalibus ad specialia magis procellus, ille philosophorum omnium princeps, ac naturalis intelligentie lumen Aristoteles primo de Phisico auditu declarat. Cōgruo igitur ordine post modorum explanationē, ad declarationē Tonorum trāseamus. Vnde de Tonus ut hic accipit, est certa regula secundū quā ducimur in alicuius cantus regularis cognitionē. Nequit ergo cantus expedire cantari nisi ante cognoscat tonus eius, cū ipse sit directio melodie, quare conuenienti ordine visum est prius de solmisatiōe, & interuallis modorum. Iam de Tonis pertractare propōni. Vnde grecorum quatuor tantum tonos obseruat authoritas, Prothū scilicet, deutherū, Tritū & Tetrardū. Latini vero octo assumere, singulos in duos diuidētes puta, Autentū & plagalē, ut Prothū in primū & secundū, deuterū seu deutū in tertium & quartū &c. Apud latinos itaque enumerant octo toni, quorum quatuor a numero impari denominati Autenti siue autēfici vocantur quasi heriles, qui scilicet auctoritatē habent altius ascendēdi, puta a sua finali octauā, ex regula, & nonā vel decimā ex licētia, sub notā vero finale ex regula descendēdi, vnā & raro tertā habent facultatē, & tales sunt quatuor, Primus, Tertius, Quintus, & septimus. Quatuor vero reliqui a numero pari nomina sortiunt. Plagales quasi terrestres & humiles vocantur, quia nota finali ex regula quintā auctoritatē habent ascendere, & sextā ex licētia sub notā finalem, quartā fas illis est descendere, hij sunt Secundus, quartus, sextus & octauus. Vnde impar uult sursum, sed par descendit deorsum. Impar ad octauam scēdit subius nisi solā. Par subius quartam sursum gradiendo.

De finalibus Tonorum.

FINALES sunt literę cantum terminatiue, in his enim cantus regularis, & non trāspōsitus terminari debet, & sunt numero quatuor.

D sol re		primi	secundi	
E la mi	In quas finit	tertij.	quarti	tonorum
Scilicet ff fa vt	omnis catus.	quinti &	sexti	regulariū
G sol re vt		septimi	octaui.	

De ambitibus Tonorum.

Vnde ambitus nihil aliud est quā circuitus seu spaciū tonis pro ascē-
su ac descensu Musicorum autoritate cōcessum. Conceditur autē cuiq;
tonorum nō plus quam decem notę seu voces, in quibus cursum suū
habent vt in hac figura claret.

	1 2	3 4	5 6	7 8
do				1 0
g	10	1 0	1 0	9 8
	9 8	9 8	8 7	7 7
e	7 7	7 7	6 6	9 9
	6 6	6 6	5 5	5 5
	5 5	5 5	4 4	4 4
f	4 4	4 4	3 3	3 3
	3 3	3 3	2 2	2 2
	2 2	2 2	1 1	1 1
	1 1	1 1	2 2	2 2
	2 2	2 2	3 3	3 3
	3 3	3 3	4 4	4 4
r	4 4	4 4	5 5	5 5
	5 5	5 5		

Prothus. Deuterus. Tritus Tetrardus.

Cognoscuntur etiā toni per repercussiones. Nam toni Autenti qui ma-
gis ascendunt habent repercussiones suas per saltus maiores scilicet per
quintā sextam & octauā. Plagales vero habēt repercussiones per saltus
minores scilicet tertiam quartā quā nō multū ascendūt. Repercussio
ergo primi toni est de re ad la per quintā. Secundi vero de re ad fa per
tertiam. Terti toni repercussio est de mi ad mi per quintā, vel de mi ad fa
per sextā. Quarti de mi ad la per quartā. Quinti de vt ad sol per quintā,
& diffē-
runt a quinto. Quia septimus ascēdit de g sol re vt ad d la sol re, cuius
octaua est sol. Quintus vero ascendit ad ff fa vr ad c sol fa vr, & eius
octaua est fa. Octauus de vt ad fa per quartā, vt patet hic.

Prothus.

Re la fit primi

Re fa dat norma secundi

Deuterus.

Mi mi dat tertius. Mi la poscit sibi quartus.

Tritus.

Vt sol quintus petit. Sextus fa la sibi querit.

Tetrardus.

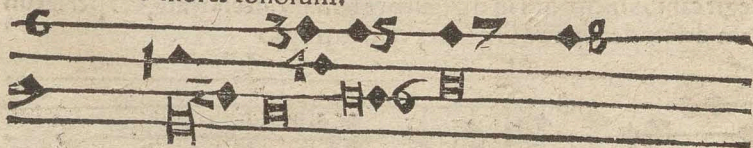

Vt sol impar tetrardus. Vt fa postremus habebit.

De Tenoribus tonorum cum differentiis ac
psalmorum applicatione.

Tenor toni est breuiuscula melodia quę modulatur sub his differentiis
seculorum amen, quę corrupte consonantibus obmissis hanc dictionē
Euouae, In ecclesiasticis canticis fini subiuncta designant hic. Tenora
tenendo nomen sibi vendicat, tenere enim debet totā cantus melodiā cui
adiudicatur, & ne is ex suo tono in alium euaget. Tot aut sunt tenores
quot sunt toni, quorū plerique multas habent differentiās, q̄ non neces-
saris causa, sed ornatus gratia ob faciliorem & suauiore cantorum
inceptionem pro principali tenore toni sepe ponuntur, in hac figura
patent tenores cum suis sedibus finalibus.

Tenores tonorum.

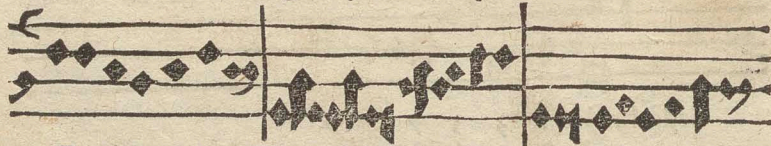

Sedes finales 1 3 5 7
2 4 6 8

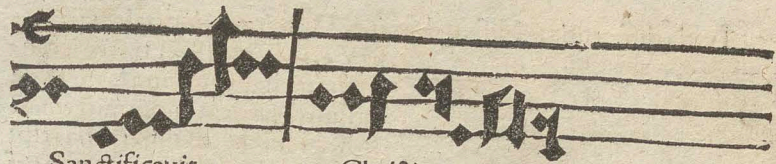
Sequuntur Finalia tonorum.

Primus Tonus non transpositus finit in d sol re. Cuius repercussio est de re ad la ut ostensum est p diapente, & dicitur primus tonus Autentus, quia a nota finali potest ascendere octauā & raro plus, & in eodem tono in c sol fa ut semper canitur fa, & in alamire mi vel fa secundum exigentiam ascensus, ut dictum est in regulis. Qui tonus habet clauis iniciales ff. g. rara clauis nisi quādo transponitur cantus ibidem & tunc sol decantabitur in c sol fa ut, & fa in b fa b mi, & clauem acutam, hoc est alamire possidet, & secundū diuersitatē habet differentias varias, quia quatuor Capitale Euouae, siue seculorum Amen. Regit cantus incipiētes in d graui per tertiam ascendentē, vel per secundam descendentem ad C graue, ut in exemplo

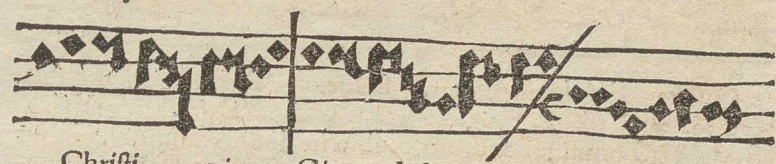
Capitales primi. Gloria tibi trinitas. Ecce crucem domini.
Idem capitale etiam regit Cantus in ff. graui per Dyatesseron ad C graue descendentes.

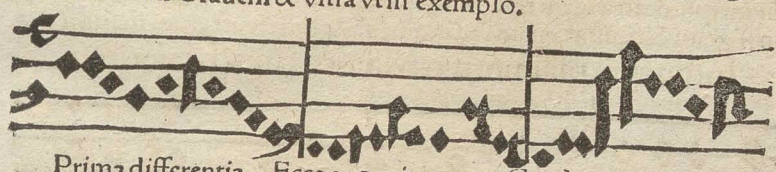
Sanctificauit.
Exclamauerunt
Traditor autem.

Christi virgo.
Etiam in ff. graui sursum ascendentes
vt hic.

Quando transponitur primus ad g tunc tenorem suum incipit in d la sol re, ut hic.

Christi virgo. Circumdederunt. Modulatio eius.
PRIMA differentia primi toni regit Cantus surgētes in C graui ascen-
dentes leuiter ad alamire & vltra, vel ascendentes subito a C & D gra-
ui ad a acutam Clauem & vltra vt in exemplo.

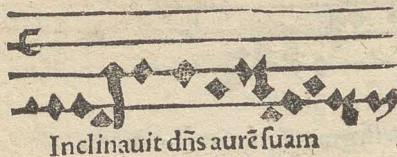
Prima differentia. Ecce ego mitto vos. Gaudeamus omnes
Leuiter ascendentes Rorate subito ascēdētes
SECVNDa differentia. Respicit cantus incipientes in D graui subio-
to ad alamire ascendentes per Diapente & ita intonatur

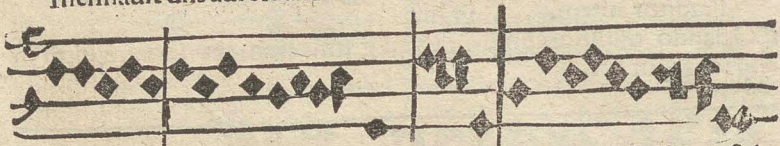
Secunda differentia Hij qui linguis loquebantur.
TERTIA differentia considerat cantum principium habentem in ff
grauī per tonum ad g graue ascendentem, & a g sol re vt ad alamire
per secundam ascendentem, vel de ff. graui mox ad a la mi re per Di-
tonum ascendentem, & ibidem notas duplicantes vt hic.

Tertia differentia. Nisi tu domine, Domine quinq; talenta.

QVARTA differentia regit cantus initia habentes in a la mi re. de orsum descēdentē non nūq; etiam in ff. graui eadem differentia respicit surgentes sed differt a tertia differentia vt hic.

Quarta dñia. Exi cito in plateas. Salue. Apertis thesauris suis. Diffusa est gratia.

PSALMOS omniū Tonorum quibus in diuinis vtimur laudibus duplices inuenimus minores & maiores. Minores ōnes psalmi dicuntur, præter duo cantica scilicet diuę virginis Marię quod dicit Magnificat, & Zacharię quod dicitur Benedictus. Psalmi minores primi toni incipiunt in a la mi re & finiunt secundū finale toni. Maiores uero in ff graui & finiunt etiam secundū finale differentiarum suarum

Intonatio psalmorum Minorū cum Maioribus.

Laudate pueri dominum laudate nomen domini.

Magnificat anima mea dominum. Benedictus dominus deus israel, &c.

Ambitus primi toni cum solmisandi modo eiusdem,

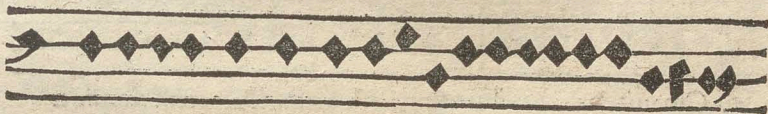
De secundo tono.

SECUNDVS Tonus plagalis est & finitur cum suo Autēto in d sol re, & a nota finali ascendere potest sextam vel septimam ex licentia, & descendit quartam vel quintam. Cuius repercussio est de re ad fa per Semiditonium de re quod est in d sol re, ad fa quod est in ff fa vt, & est eadem solmisatio vt in primo nisi vt habeatur aduertentia ad E la mi, & d sol re, propter descensum, vt accipiatur superior vox Et habet clauus inicia les septem Γ Greco A.C.D.E.F.G. graues & a acutam & nullam habet differentiam, & intonatur sic eius seculorum Amen.

psalmi Minores incipiunt in ff. graui
Maiores vero in C graui sic

Euouae secundū.

Dixit dominus domino meo sede a dextris meis.
Nunc dimittis seruum tuum domine.

Magnificat anima mea dominum.
Benedictus dominus deus israel.

Exempla Iniciatiua in Γ Greco.

Educ de carcere.

C In A exemplum.

Salue.

Exemplum est feria ij, post ludica.

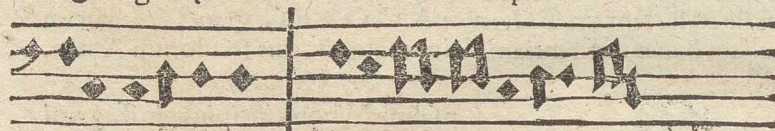
Ecce aduenit

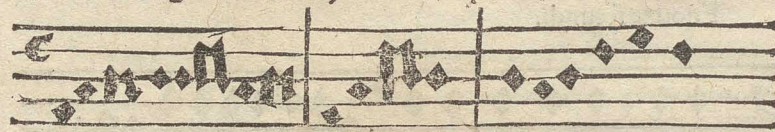
In C. Ait petrus Sicut lilium inter spinas.
Exemplum ubi in D graui regit cantus vt hic.

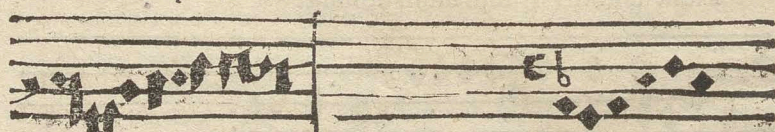
O rex glorię. Hic mundum spernes.

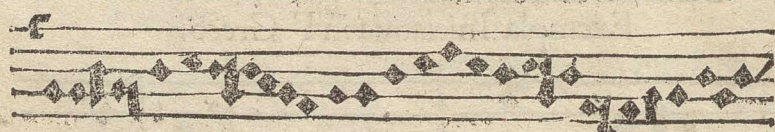
Ecce Maria In ff. graui. Audi israhel.
In E & A regit etiā cantus, sed tunc trāspōnūtur ad a la mi re vt hic.

Cibauit eos. Fuerunt, In A acuta. Da pacem domine.
Non nunq̃ etiā possidetur G graue pro suo initio & tunc can-
tus transpositus erit vt hic,

Colle ge runt Vel hoc exemplū, Da pacē domine.
Ambitus secundi toni cum solmisandi modo.

De tertio & quarto tono.

TERTIVS ET QVARTVS Tonus finiunt in E la mi, & in ambobus in c sol fa vt, fa canitur, & in b fa h mi, mi canitur, & in a la mi re, la descendendo, & in quarto canitur la in E la mi, propter eius descensum, & differt tertius a quarto, quia tertius habet suam repercussionem per quintā de mi ad mi, vel per sextam demi ad fa. Quartus vero habet suam repercussionē de mi ad la per quartam. Psalmi autem minores tertij toni incipiunt in c sol fa vt. Maiores vero in g graui. Quartij vero Minores psalmi incipiūt in A la mi re. Maiores autem in E graui. Et finiuntur secundum ipsorum finalia.

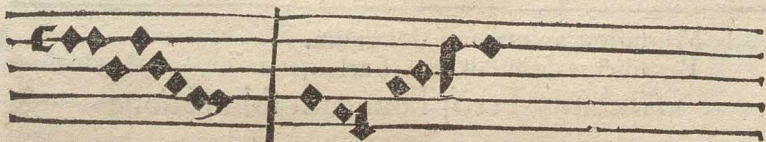
Principia tertij Toni magis vsitate sunt hæc. Drara clauis E. ff. g. Graues communes &c. acuta capitalis tonus regit Cantus in his clauibus hoc modo.

Capitalis, in D mro. Surge virgo. In E graui. Calicem.

Tertij Toni differentia sunt quatuor.

Prima differentia respicit cantus incipium habentes in ff graui deorsum tendentes, & sic intonantur.

Prima differentia. Quando natus.

Secunda differentia considerat cantus confurgētes in g graui ascendentes per tonum ad A la mi re, & ab a la mi re ad cacutā ascendentes hoc pacto.

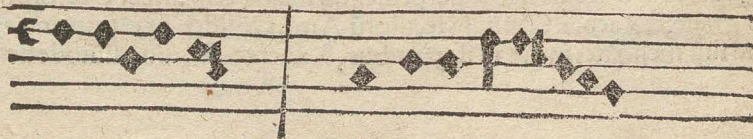

Secunda dñia.

Surge.

Salua nos christe saluator

Tertia differentia Regit cantus incipētes in eadem clauē puta g graui ad a la mi re ascendentes, & ibidem duplicantes notas v hic.

Tertia differentia. Omnia quęcūq;
QUARTA differentia: Respicit cantus principium suum habentes in duabus clauibus videlicet in g graui, & c acuta in g. per diatesseron ad cacutnm ascendentes. Regitur etiam cantus in c sol fa vt sic

Quarta differentia, Orietur. Simeon iustus, In c, acuta. Viuo ego

Intonatio psal morum Minorum & Maiorum.

Laudate pueri dominum laudate nomen domini.
 Nunc dimittis seruum tuum domine,

Magnificat anima mea dominum.
 Benedictus dominus deus israel

Ambitus Tertij Toni cum solmifatione

De quarto Tono cum differentijs

QUARTVS tonus habet ista principia magis vsitata scz. C. D. E. ff.
 G graue, & a acuta. Capitale seculorū Amē. Cōsiderant cātus principiū suū inchoātes in d, e, in ff grauibz, & a acuto, sed diuersimode sic

Capitales. Reminiscere. Resurrexi In E graui.

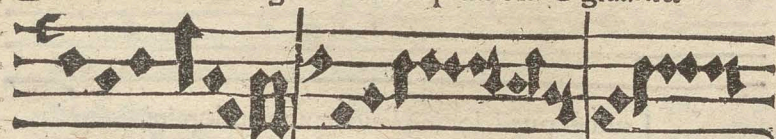

O florens rosa. In ff. Iste homo. In G Magna.

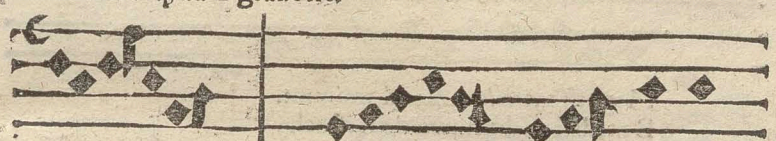
est gloria In A Benedicite deum.

Prima differentia regit cantus incipientes in C graui sic.

Prima dñā. Sancte Nicolae. Leuita laurētius.

Secūda dñā Respicit Cantus incipientes in D graui ascendentes
Gradatim vsq; ad G graue sic.

Secunda differentia. Media vita. Ambulabant.

Tercia dñā. Considerat initium Cantus surgentiū in D. graui.
Ascendentes subito ad alamire hoc pacto.

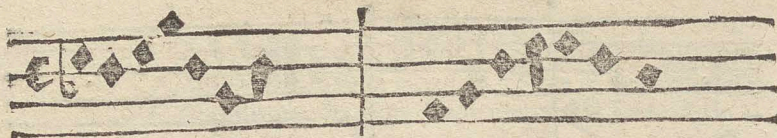

Tercia differentia. Benedicta tu.

Sicut mirra electa.

Tamen vt communiter hec differentia transponitur cum suis
Antiphonis ad Alamire. & tūc in solmisatiōe sua habebit sol in c
sol fa vt. & fa in b fa mi sic.

D

Tercia differentia trans-
posita cum cantu suo.

Ante chorū huius Paradisi porte.

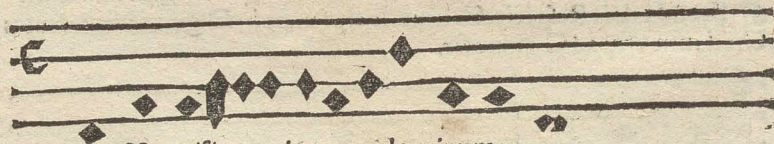
Quarta dñia. Considerat cantus capientes sua inícia in e graui ascē-
dētes per Semiditoniū ad g sol re vt. Aliqñ vero in c sol fa vt. sed raro
& tunc cantus transponetur ad a la mi re hoc modo.

Quarta dñia. Fidelia. O mors mea ero mors. Factus sum.
Intonatio Psalmodum Maiorum & Minorum

Laudate pueri doninū laudate nomen domini.
Nunc dimittis seruum tuum domine.

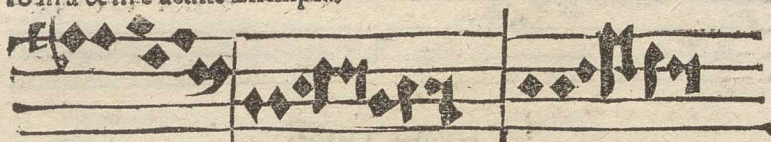

Magnificat anima mea dominum.
Benedictus dominus deus israel.
Ambitus Quarti Toni cum solmifatione.

De Quinto & Sexto Tono:

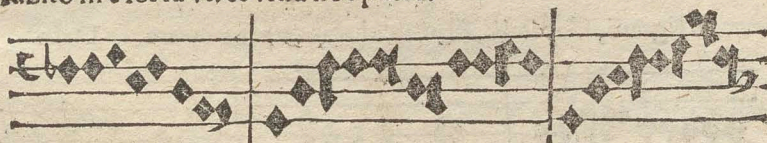
Quintus & Sextus Tonus finitur in ff. fa vt. Repercussio aut Quinti est de vt ad sol. hoc ē de f. graui ad acutū. Sexti vero de fa ad la p. tercia maiorē scilicet de ff. fa vt ad a la mi re. In quibus tonis in c sol fa vt semp sol canit. & in b fa hmi b rotundū signari debet. & in qnto tono semp habeat aduertētia ad la ind la sol re. et ad mi i a la mire. In Sexto vo ad la in a la mi re. ppter descēsum Psalmi Maioris tā quinti q̄ sexti in ff. incipiunt. Minores vero quinti Toni in e sol fa vt. Sexti vo in a acutū. Ratio quare in b fa hmi. signat b rotundū in Sexto & quinto tono ppter quartā indirectā de ff. fa vt ad b fa hmi. & ecōtra. Nā si b fa hmi. mi decantaret falsa cōmitteret quarta vt dictū est in capitulo de modis. ¶ Quinti Toni incia magis cōmunia sunt hęc scilicet ff. g. graues a & c acute. & habent vnā differentiā. Capitale eius regit cantus surgētes in ff graui ad a acutū ascendētes. etiā in g graui. quāuis raro in a & in c acutis Exempla.

Capitalis. Illu mina re In G. graui. Letare

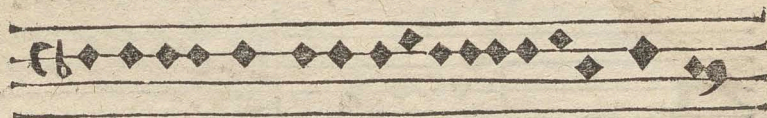

Miserere In A. Vincenti. Fons ortorū. Ecce deus.
Differēcia eius vnica erit. Cantus incipientes in ff. graui ascendentes subito in c sol fa vt. & vlt. hoc pacto.

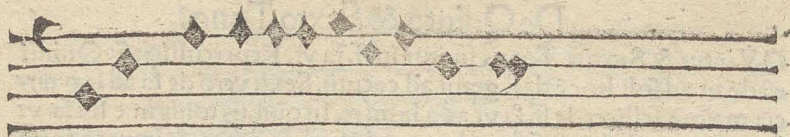
Differētia qnti vnica. Bene omnia fecit. Ecce concipies.

¶ Intonatio Psalmorum maiorum & minorum.

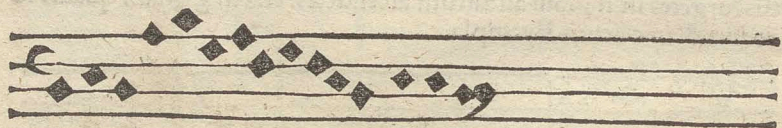
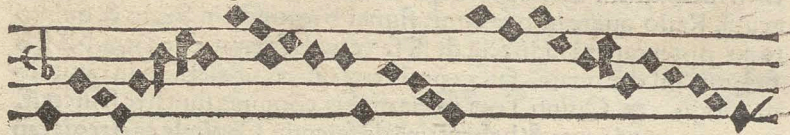

Dixit dominus domino meo, sede a dextris meis.
Nunc dimittis seruum tuum domine,

Dij

Magnificat anima mea dominum,
Benedictus dominus deus israel.
Ambitus Quinti Toni cū mō solmifandi.

De Sexto Tono.

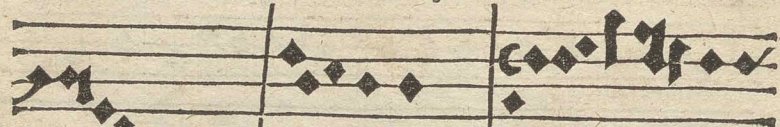
Sextus Tonus habet istas Claves inicianes cantum suū videlicet C.
D. ff. graues, & a acutā, g interdum possidet cū transponit cantus ad
c sol fa vt. Eādem clauem c acutā habet transpositā. & ibidem cantus
terminatur suus vt sic.

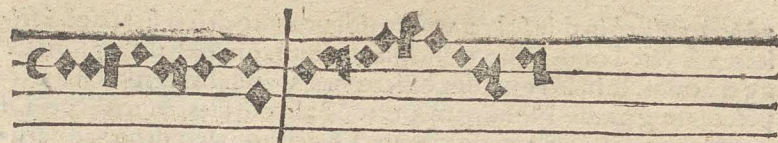
In Egrauī, Capitalis. Qui māducat carnem meam, In D. In

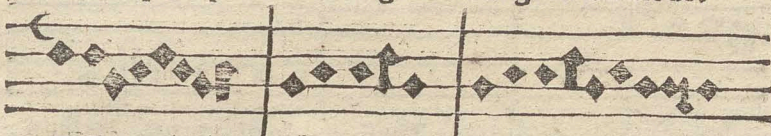
Medio ecclesie. In ff. O admirabile, Resurrexit dominus

alleluia, In a acuta, Vidi dñm, In G. graui, Beatus. Ni

cōlaus. In c acuta. Are dei. Flauit auster. · Hic Tonus habet vnicam
differentiā. quę respicit cantus surgentes in ff. graui tali modo.

Differentia eius. · Benedictus. · Benedixit filijs.
Intonatio psalmorum eius.

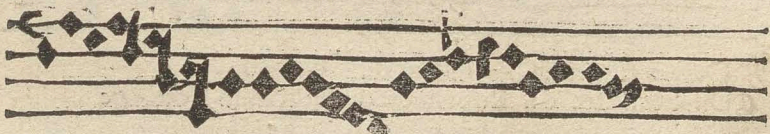
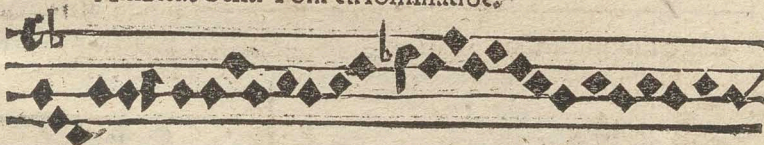

Laudate pueri dominū laudate nomen domini,
Nun c dimittis seruum tuum domine.

Magnificat anima mea dominum.
Benedictus dominus deus israel.

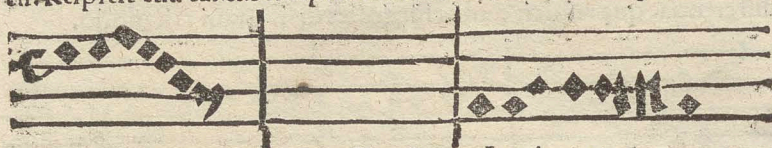
Ambitus Sexti Toni cū solmisatiōe.

De Septimo Tono.

Septimus Tonus finit in g sol re vt, & habet suā rep̄cussione de vt ad
sol per quintā, & ascendit de g sol re vt ad sol postauā. In quo maior
Dij

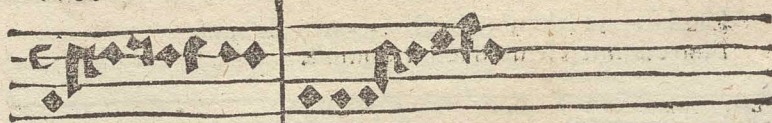
Aduertencia est in d la sol re. vt superior vox pro dscer su accipiat sol.
 licet sol. Hic Tonus habet principia clauium cōia ista scilicet g. grave
 a c d acutas. & habet quatuor differentias. Capitalis regit cantus inci-
 pientes in g graui. Nōnūqam per tonū ascendentes. Interdū per Di-
 tonū surgentes. Aliquando vero per Diatesseron ascendentes ad cacu-
 tū. Respicit etiā cantus incipientes in a acuto. vt in exemplo.

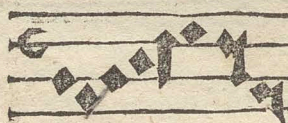
Capitalis. In g graui sic p Tonū. In virtute tua.

Apparuerūt. per Di tonū. Viri galilei. per Diatesseron.

Confortatus est. Hic est vere martyr. In a acuto.

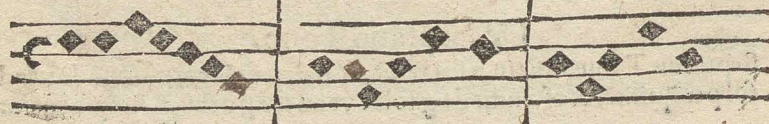

Electi sunt in christo.

Differētia prima.
 Regit cātus inci-
 piētes in g graui
 subito ascendētes
 p diapēre ad d la
 sol re. vthic

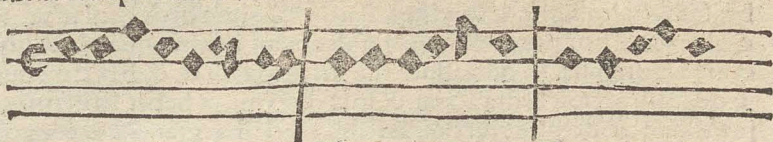

Differentia prima. Factus est. Gabriel.
 Differentia secūda. Respicit cantus surgētes in h duro sic

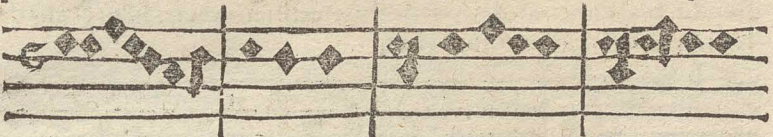

Secūda differentia. Mirificauit, Redemptionē.

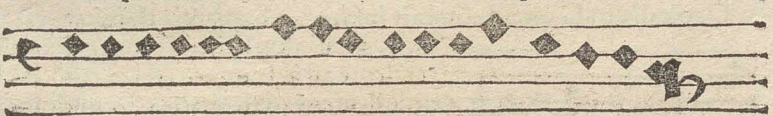
Differentia tertia. Considerat cantus incipientes in c. acuto, notas
ibidem duplicantes. vt hic.

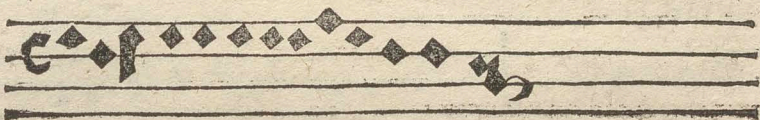
Tercia differentia. Dixit dominus. Omnis spiritus.
Quarta differentia. Respicit cantus surgentes in d la sol re. Aliquādo
per Tonū descendentes. Non nūq̄ vero per Semidit onū. hoc pacto.

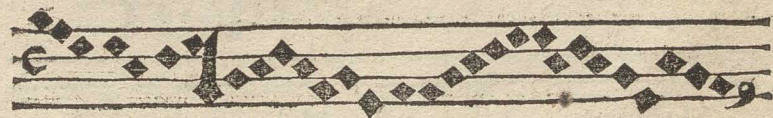
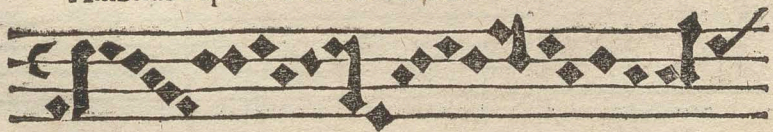
Quarta dñia. Sit nomen. Ingressa agnes. Tu es petrus.
Intonatio psalmorum Maiorum & Minorum, qos incipit i d acuta sic,

Laudate pueri dominū laudate nomen domini.
Nunc dimittis seruum tuū domine.

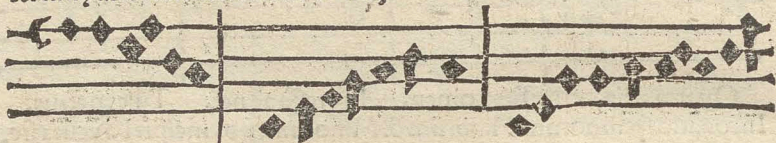

Magnificat anima mea dominū.
benedictus dominus deus israel.
Ambitus Septimi Toni cū solmifatiōe.

De Octavo Tono.

OCTAVVS Tonus finit in g sol re vt. cū suo autento septimo. & ha-
bet suā repercussionē de vt ad fa p diatesseron. hoc est de g sol re vt. ad
c sol fa vt. & hoc potest descendere sub notam finalem quartā. Aliqñ
quintā ex licentia. In quo aduertētia est in a la mi re. & b fa h mi quia
p descensu accipit la in a acuto, & in h duro mi. & habet septē princi-
pia clauū p inceptiōe sui cantus scilicet c. d. ff. g. graues. a h & c acu-
tas. & quatuor differentias. & vnā irregulārē quē a quibusdā Tonus pe-
grinus dicitur, quē differentia melodiā octauū Toni habet & finē Ideo au-
dicitur irregularis, quia finis differentie dicitur super melodiā regulārē de-
scendit. Sed tamen iste finis est positus facilitatis causa, sicut & alię dif-
ferentie aliorum tonorum. vt hic,

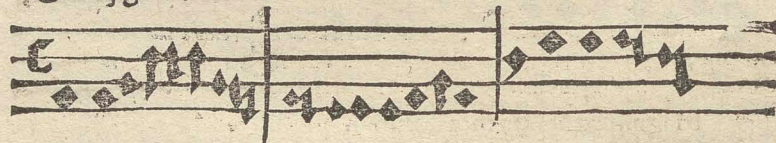

Capitalis In C. graui. Stabūt iusti. Sapiētia clāmitat.

CIn d. graui dupliciter. Primo per tonū.
ascendentē ad a la mī re. ad c. a cutū. vel
descendentem ad ff. graue. Secundo per
diatēseron a.g. graui surgentes ad c. acutū
ascendentes Exemplū primi.

Spiritus domini.

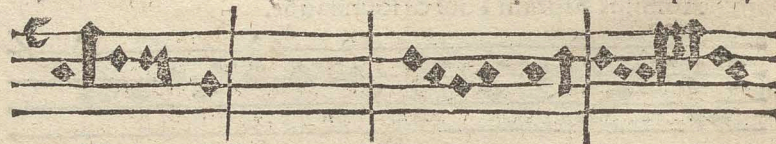
¶ In d, graui.

Benedicta.

Gaude & letare.

Iudea. Exemplum η.

Veni sponsa. In a. acuto. Hymnum cantate. Inuocauit.

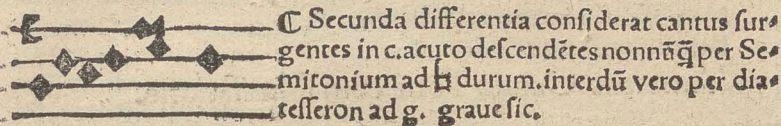

In loco pascue. In **H** duro. Laudabilis populus.

¶ Prima differentia regit cantus incipientes in ff. graui sursum ascen-
dentes. vt hic.

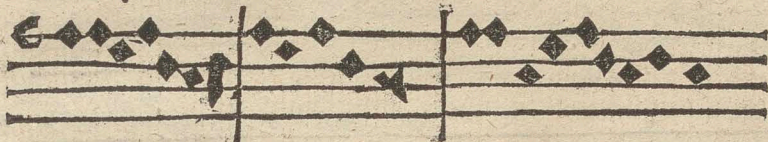

Prima dñia. Hora est iam. Et dicebant adinuicem.

Secunda differentia considerat cantus sur-
gentes in c. acuto descendentes nonnūq̃ per Se-
mitonium ad h̄ durum. interdū vero per dia-
tesseron ad g. graue sic.

Zacheę festinans.

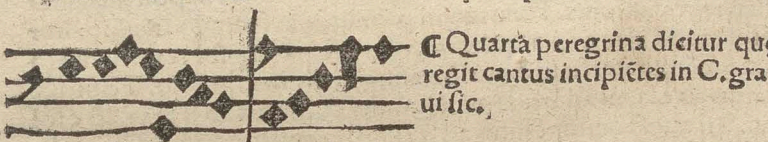
Secunda dñia. Deo nostro. Lumen ad reuelationem.

¶ Tertia differentia. Respicit cantus incipientes in eadem clauē acuta c
hoc est, in c sol fa vt, notas ibidem duplicantes sic.

Tertia differentia.

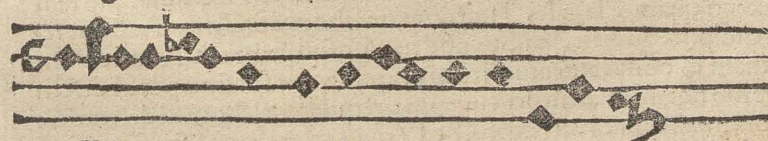
Factus est repente.

¶ Quarta peregrina dicitur que
regit cantus incipientes in C. gra-
ui sic.

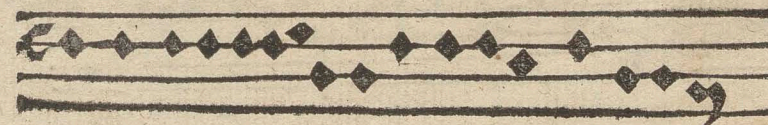
Peregrinus.

Alle dei.

Tali tenore tonus cantabitur peregrinus.
In exitu israel de egipto.

Intonatio psalmorum eius.

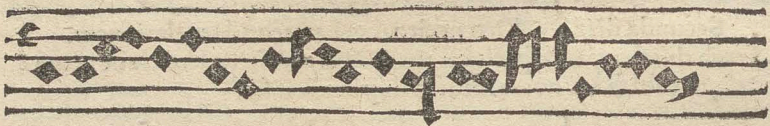
E

Laudate pueri dominum laudate nomen domini.
Nunc dimittis seruum tuum domine.

Magnificat anima mea dominum.
Benedictus dominus deus israel.

Ambitus Octavi Toni cum solmisatione.

De Transpositione Tonorum

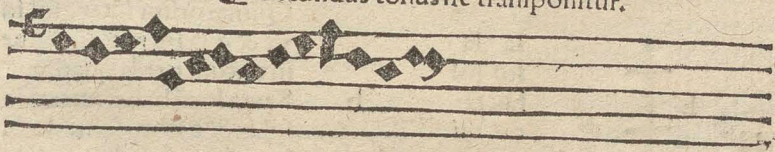
Omnes Toni transponuntur, preter septimum & octauum, & hoc propter nimium ascensum possent tamen transponi, ad aliquam clauē inferiorem, preter d la sol re. Est enim transponere cantum a loco proprio remouere. Toni autem debent transponi in clauibus ubi possent habere suas repercussiones. Tonus enim primus cum secundo transponitur a d sol re ad a la mi reper quintam. vel a d sol re ad g sol re vt. licet raro. Tamen cōmuniter fit in cantu Mensurali talis transpositio. Tertius & quartus ab e la mi ad b fa ti mi. Quintus & Sextus ab ff fa vt. ad c sol fa vt. & si transponitur cantus ad d la sol re erit secundi toni. Quia talis a d sol re per octauam ad d la sol re transponitur. Notandū est q̄ tam Autenti quam Plagales Toni dum transponuntur seruant easdem repercussiones quas in clauibus non transpositis habebāt. Aduertēdum est etiam q̄ omnis autentus q̄ plagalis tonus transpositus potest descendere sub notam finalem per quartam vel quintam, & potest descendere a nota finali quintā vel sextam. Sed Tonus plagalis transpositus e contra ascendit a nota finali, per quartam vel quintā, & descendit sub nota finali quintam vel sextam, vt in exemplo.

Primus tonus sic transponitur.

¶ Secundus tonus sic transponitur.

¶ Nota in omnibus tonis transpositis in b fa^h mi mi canitur. in c sol fa vt fa si in prædictis clauibus finiuntur scilicet in a la mi re b fa^h mi. c sol fa vt. excepto quarto qui interdū ad a la mi re transponit per quartam de e la mi in quō fa canitur in b fa^h mi. & sol in c sol fa vt. sicut dictum est in differentia tertia quarti toni. Omnium itaq; tonorū transpositorum eadem est intonatio psalmodi minorum q̄ maiorum quę est in clauibus non transpositis.

Sequitur de schala ficta.

MVSICA ficta quę a pluribus schala ficta siue coniunctarū dicitur. Coniuncta enim est toni in semitonium vel e contra facta transpositio Vel est vox externa & aliena a claue quę in aliqua claue canitur in qua ipsa naturaliter non ponitur. vt canēdo in e la mi fa & in ff fa vt mi. &c. hinc musica ficta dicitur cum voces fictas moduletur. & sit coniuncta principaliter solum respectu vocum mi & fa quas fingere oportet in locis aliter quam manus vel schala musica continet. & fingendo istas voces necessitate cogentem i & fa cum sint medię. Omnes alię sunt fingende voces. Signatur autem coniuncta per signa b rotundū & h quādrum quę semper locis suis repugnantibus accommodantur. Vbi notandum q̄ cōiuncte octies in manu euenire solent. Prima inter ff & h graues reperitur in h mi. per b molle signata cum ibi loco mi canitur fa. Exempla sunt in responsorijs. Sancta & immaculata. &c. In verbo non poterant. Item in respōsorio Fuerūt sine querela. in verbo Calicē dñi. Ista respōsoria si in inferioribus clauibus incipiūt. habebūt coniunctā. Sancta & immaculata si in d sol re. & fuerūt in A graui. Si vero prædicta responsoria transponant appropia sede ad claues affinales. tūc euitabit in

eis coniuncta. Secūda coniuncta inter d & e graues, reperit & figurat in
 Ela mi per b molle, vt in introitu Salue sancta parens, in verbo regit
 similiter, Gaude Maria, in verbo interemisti. Si in elami incipiat. Si
 vero introitus incepta sua habuerit in E graui, & Gaude Maria in a acuo
 to tunc euitabitur coniuncta. Tertia fit inter g & ff, graues & signatur
 in ff graui per h quadrum eo q̄ ibi pro fa cantabitur mi vt. In commu
 nione beatus seruus. In loco inuenerit vigilantē, & quē est ista in dictio
 ne per desertum, euitantur coniuncte tales si inchoatur talis cantus in
 ala mire. Quarta accipitur inter g sol re vt & ala mi re & signatur in a
 la mi re per b molle vt patet in introitu Letare. Si incipit in ff graui.
 Si vero incipitur in g graui tunc euitatur talis coniuncta.

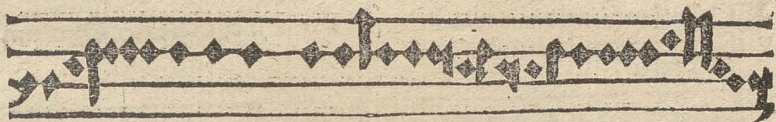
Sequitur Schala ficta

Loca coniungtarum schale fictę.	b	dd	b	la la'	b	Quinta oritur inter c sol fa
				sol sol		vt & d la sol re & signatur
				fa fa		in e acuta per h quadrū.
				mi mi		Sexta locū habet inter d la
				la re la re		sol re & e la mi secundo &
				sol sol		signat per b molle in e la
				fa fa		mi. Septima oritur inter g
				mi la mi		sol re vt & ff fa vt secundū
				sol re sol		& signatur in ff fa vt per h
				fa fa		quadrū. Octaua contigit
Loca coniungtarum schale fictę.	b	c	b	mi mi	b	in g sol re vt & aa la mi re
				la re la re		& notat in aa excellēti per
				sol sol		b molle, vide exēpla in cō
				fa fa		tu Gregoriano.
				mi la mi		REGVLA signato fa in h
				sol re sol		mi et si contingit saltū fieri
				fa fa		ad quartā ad e la mi secūdo
				mi mi		dū tunc etiā in e acuto de
				la re la re		bet signari fa propter euita
				sol sol		re tritonū prohibet. Item
Loca coniungtarum schale fictę.	b	d	b	fa fa	b	si sit descensus de b fa h mi
				mi mi		ad e la mi finale, ita q̄ in h
				la re la re		mi fa canitur, tūc in e la mi
				sol sol		debet similiter decantari fa
				fa fa		propter euitare modos in
				mi mi		vsitatos videlicet semidia
				re re		pentī. Item de octauis suis idē est intelligendū, ppter euitare diapason.
				vt. vt.		Notabile melius ac suauius est cauere per tollerabiles coniunctas
						q̄ intollerabiles quę cantū viciant. Nam musica ficta fingit in quacūq̄
						clauē quamcūq̄ vocem consonantię causa, vt in exemplo.

pentī. Item de octauis suis idē est intelligendū, ppter euitare diapason.
 Notabile melius ac suauius est cauere per tollerabiles coniunctas
 q̄ intollerabiles quę cantū viciant. Nam musica ficta fingit in quacūq̄
 clauē quamcūq̄ vocem consonantię causa, vt in exemplo.

Cap. Quintū & ultimū de Introitibus & Respoſorijs.
 Cui tōno adiudicari debeant autēto v̄; an plagali ex suis versibus.
 Notandum q̄ Introitus tōnorū omniū vario modo habent incia sua
 secundū diuersitatē clauū ipsiſ concessam. Vnde Introitus primi tōni
 finiūt in d sol r̄cū secūdo, cuius ḡsus incipit in ff graui hoc pacto.

Prima etate plasmati sunt Adā & Eua & positi sunt in sede beata.
 ¶ Quando vero trāſponitur ad a la mi re per quintā Introitus primi
 tōni tunc suū versum incipit in c sol fa vt.
 De secūdi tōni Introitibus.

¶ Introitus scđi tōni finiūt in d graui, quorū ḡsus incipit in C graui sic.

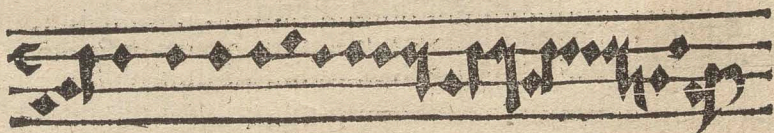
Secunda etate natauit Archā diluuiō passim fluente.

Sentiant om̄ es tuū iuuamen

¶ Quando vero trāſponitur ad a la mi re, tunc suū versum incipit
 in g sol re vt, & sic intelligendū est de omnibus Introitibus quādo trāſ
 ponuntur tunc in alijs clauibus quā regularibus incipiunt.

De tertio Tono.

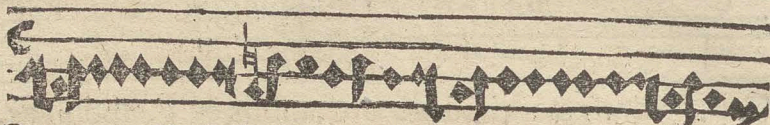
¶ Tertij tōni Introitus finiūt in E la mi cum quarto, quorū versū
 incium habent in g graui tali modo.

Tentauit Abraham tertia etate dilectum Isaac mactare.
De profundis clamaui ad te domine.

De quarto Tono.

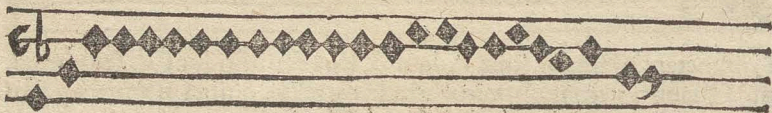
¶ Introitus quarti toni finitur in E graui. Quorū versus incipiunt in a acuto hoc modo.

Quarta etate Moyses legislator tabulas accepit in monte sinai.
Domine probasti me & cognouisti me.

De Quinto Tono.

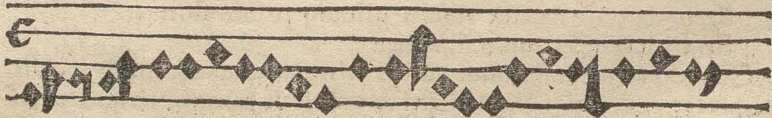
¶ Quinti toni introitus terminatur in ff. finali cum Sexto. Quorum versus incipiunt ibidem sic.

Quinta etate preualuit Dauid in funda cum lapide gira goliam.
Diligam te domine virtus mea.

De Sexto Tono.

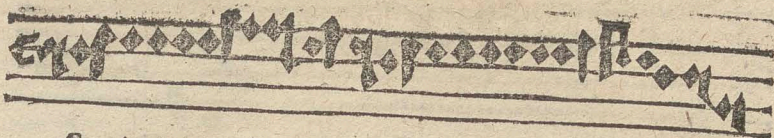
¶ Sexti toni introitus finem habent in ff. fa vt. Quorū versus incipium capiunt in eodem ff. graui sic

Saluator noster dominus deus etate sexta natus est in mundum.
Bonum est confiteri domino.

De Septimo Tono.

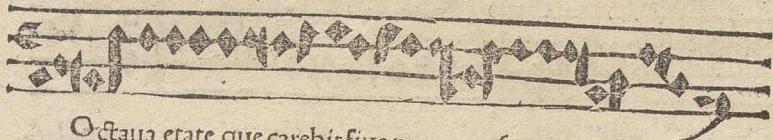
¶ Septimi toni introitus finitur in sol re vt. Quorum versus exordium assumunt in c acuta hoc modo.

Septima etate resurgemus rationem meritorum reddituri.
Cantate domino canticum nouum.

De Octauo Tono.

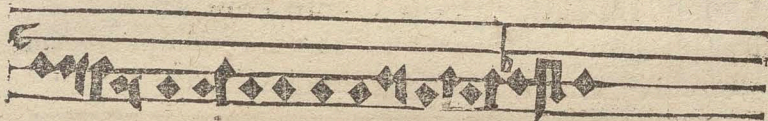
Introitus octauo toni finem habent in g graui. Quorum versus incipiunt ibidem tali modo.

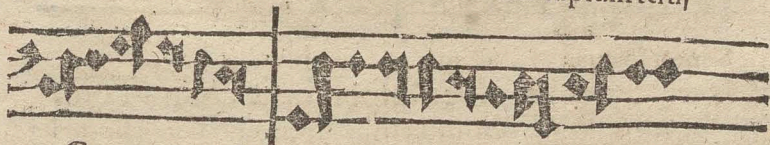
Octaua etate que carebit siue perpetua fruemur pace.
Benedicamus patrem & filium.

Sequitur de Responsorijs omnium Tonorum & primo de responsorij primi Toni

OMNIA responsoria primi toni finiunt in d graui. quando non transponuntur. Quorum versus incipiunt communiter in a acuto. Interdum vero in d sol re per tertiam, licet raro. Nonnunquam etiam in d graui subito per diapente ascendentes ad a acutum. Exemplum primi ut hic communiter

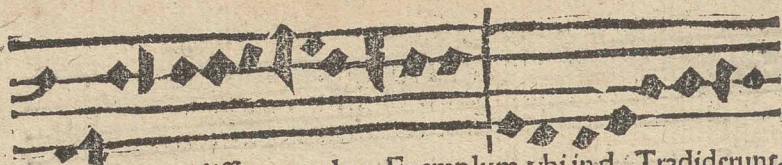
Ora pro populo interueni pro clero
Exemplum secundi Exemplum tertij

Cerne re, &c. Che rubin quoque
Illius responsorij. Solem iustitie. Illius responsorij. Te sanctum
dominum de sancto Michael.

De Responsorijs secundi Toni.

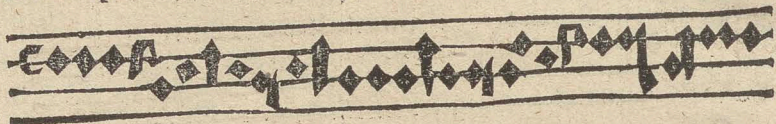
Responsoria secundi toni terminantur in d graui quando non transponuntur. Quorum versus principium habent aliquando in C nonnunquam vero in d grauibz. sed quo ad gloria patri in C. graui habent incipium ut sic.

In C. Cumq; audisset populus. Exemplum vbi in d. Tradiderunt.
Illius Responsorij. Ingrescente domino. Illius Responsorij fuerunt.

De Responsorijs Tertij Toni

Responsorija tertij toni finiunt in E graui. Quorum versus commu-
niter incipiunt in cacuta. nonnunq; vero ibide vbi finē habet. Exm primi

Para dist porta per eiam cunctis clausa est & per Mariam

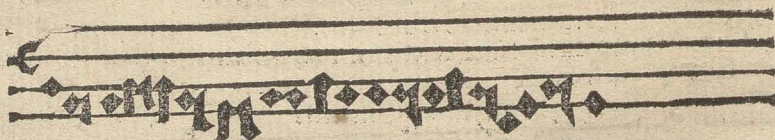

Erat enim
Quadam die.
Exemplum vbi in E

Pulchra sion.
Surge virgo. Illius responsorij.

De Responsorijs Quarti Toni

Responsorija quarti toni finiunt in E la mi. Quorū versus principium
assumunt in a acuta & hoc si non transponuntur. exemplum vt hic.

Simon Ioannis

diligis

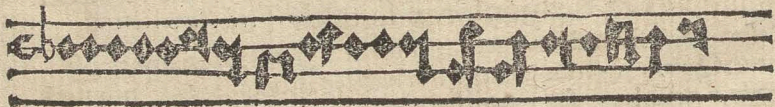
me plus his

De Responsorijs Quinti Toni

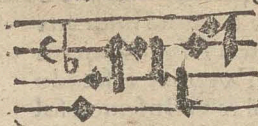

Constantes estote.

OMNia responsorija quinti toni finem ha-
bent in ff. graui. Quorum versus comuni-
ter incipiunt in cacuta. Nonnunq; vero ibi-
dem terminatur puta in ff. graui sic

Es ambulabunt gentes in lumi ne tuo

In ff. grani sic.

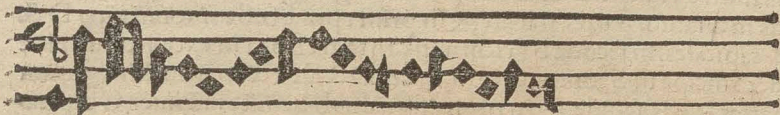
Illius responsorii Regnum mundi.

De Responsorijs Sexti Toni.

Respōsoria sexti toni concludunt in ff. graui. si nō transponūtur. Quorū x̄sus incipiūt cōmunē ibidē videlicet in ff. fa vt. Interdū in a acuto. Nōnunq̄ x̄o in ff. graui p̄ diapēte. mox ascendētes ad c sol fa vt. licet raro. Exemplū primū.

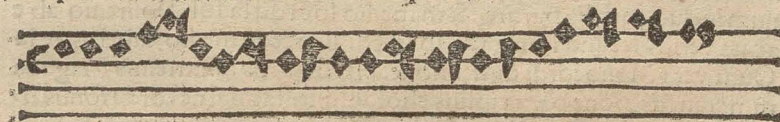
Hoc erit si gnum federis. In A. Melle fluens

Con ser uia. In ff. per quintam.
Benedic domine.

De Responsorijs septimi toni.

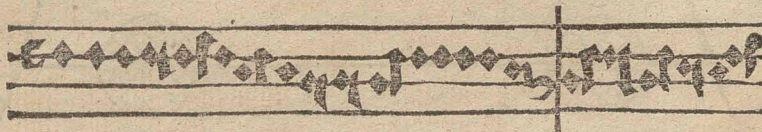
Omnia responsoria septimi toni finiunt in g graui. Quorū versus incipiunt cōmuniter in d acuta tali pacto.

Male dicta terra in opere tuo

De Responsorijs octauī toni.

Octauī toni responsoria concluduntur in g sol re vt. quorū versus incipiunt cōmuniter in cacuta. nonnunq̄ vero in a la mi re tali modo.

Et qui prēbāt increpabāt eum, in a acuto. In principio erat x̄bū

De compositione & dimensione Monocordi.

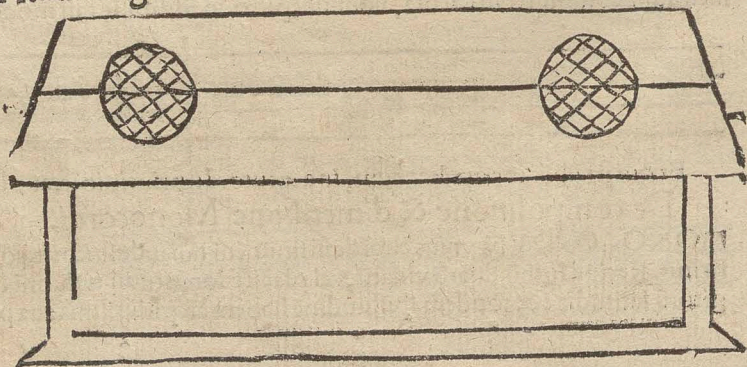
MONOCORDVM vnius chorde in strumētū tali industria rite conficitur. Recipe lignū duarū vlnarū. vel placite longitudinis duorū digitorū latitudinē & totidem spissitudinē habens atq; idipsum cauā per

mediū extremitatibus omnibus ināctibus illeis, & cooperiat affere
 tenui leuigato ac fenestrato ad modū lutine, per cuius mediū linea vna
 ocula trahat & in illius principio punctus vnus litera F signet, erit enī
 prima instrumēti magada post totā lineā a puncto F vt pone. In secūdo
 nihil in tertio C fa vt. in quarto nihil. in quinto G sol re vt. In sexto c sol
 fa vt. In septimo g sol re vt minutā. In octauo nihil. Vltimo autē cīfrā
 que tenebit locū secūde magade, hoc facto spatiū quod a F vt vsq; ad
 secūdā magadā, est iterū in partes nouē distingue, in quarum prima A
 graue pone. In tertia D sol re. In quinta A la mi re. In sexta d la sol re.
 In septima A la mi re. Deinde ab a re in secūdā magadā iterū fac ptes
 nouē, & in prima pone h graue. In tertia Elami. In quinta h mi in mi
 nutis. In sexta Elami acutam. In septima h mi in geminatis. Quo facto
 spatiū hoc totū a prima magada in secūdā per partes quatuor distin
 gue, & in prima pone b fa. in grauib. In secūda f fa vt finalē. In ter
 tia f fa vt acutam. Deinde incipe in b fa graui, & totā lineā conū ver
 sus in quatuor partes partire, & in prima pone b. Semitoniiū inter D &
 E. capitales. In secūda b fa ī minutis. In tertia bb fa in excellētib. Hoc
 facto incipe in Semitonio quod inter D & E est & totā lineā in quatuor
 partes equas scinde. Et in prima signabis b Semitoniiū inter G capita
 lem & a minutā. In secūda b Semitoniiū inter d & e acutas. In tertia b fa
 inter dd & ee excellentes. Et si tertiā in duas equas vltius dimiseris ha
 bebis semitoniiū inter g acutā & aa excellens. Postea fige pedem circini
 in c sol fa vt & spatiū versus secūdā magadā in duas partes distingue,
 in cuius medio cc sol fa ponito. Similiter a d la sol re spatiū versus co
 num in duo equalia partire, & in medio loca dd la sol. Postremo ab e
 acuta versus secūdā magadā spatiū diuide & in medio habebis ee la
 Cum vera Monocordi dimensione. His sic actis in extremis Magada
 rum punctis, pone parua ipsius chorde sustentacula, ne corde sonus ī
 gnorū contactu obtundat. Quibus paratis affigatur atq; supducatur
 vna chorda gnea satis fortis grossa atq; bene extensa vt sonum audibī
 lem reddat & habebis Monocordū pfectū, Cuius forma hec erit.

Prima magada

Monocordū.

Secūda magada

DE MUSICA FIGVRATA LIBER POSTERIOR.

Martino Cromero Authore.

QVæ superiori libro diximus, nō solū illa quidē ad planam musicā spectāt, uerum etia ad figuratam, hæc enim illius adminiculis, ceu tibicinibus, sustentatur. Quare cantum figuratum modulaturō, in recentī memoria habenda sunt, quæ diximus, omnia. Præterea autē & alia considerāda, nempe figuræ ualoresq; notarum & pausarū. Huc adde gradus, puncta, tactus, & proportionēs, quibus figurata musica cōstat. De his ergo iam suo ordine instituaturs oratio.

De figuris notarum. Cap. I.

Notarum, quibus in cantu figurato utuntur species octo sunt.

 Maxima tetragona est figura, latior quam longior, caudā dextra parte sursum deorsumue protentā habens, nōnunq̃ & sine cauda

 Longa quadrata est simili cauda insignita.

Breuis est quadrata sine cauda.

 Semibreuis obesa seu orbicularis.

 Minima est si semibreui caudā addas. Semiminima erit minimæ medium spatium si tinxeris, uel si ei

 unum dextra parte adieceris.
Fusa erit si semiminimæ unum ap-
pendas.

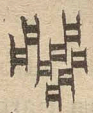
 Semifusa, fusæ præterea addito un-
co, aut minimæ caudæ ternario nu-
mero dextra parte implexo, cōstituitur.

De Connexionibus notarum.

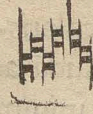
Caput II.

Connectuntur interdū duæ, atq; etiā plu-
res notæ inter se. Suntq; triplices cōnexio-
nes, scilicet quadratæ, obliquæ & mixtæ.
Connectūtur autē solum maxima, longa,
brevis & semibrevis. Sed maximæ & lon-
gæ nihil neq; adiicit, neq; adimit cōnexio.
Reliquas uero duas auget interdum, in-
terdū minuit. Quod quomodo fiat paucis
demonstrabimus.

De Quadratis.

 Si quadratæ sine caudis connectan-
tur, breues sunt, exceptis prima &
ultima, si hæc præcedenti notæ, illi
succeedens inferne adiūgatur. Tum
enim eæ longæ sunt.

 Quod si prima in hac connexionē
sinistra parte pendulam caudam
habeat, brevis erit.

 Sin erectam, seu sursum uergāt, seu
deorsum, primæ duæ semibreues
sunt, reliquæ uero breues, ultima ta-
men longa est si dependeat.

De Obliquis.

Obliquæ si sine caudis connectan-
tur, prima longa est, reliquæ breues.
Si caudam pendulam a sinistra par-
te habeant, siue ascendant, siue de-
scendant breues sunt.

Sin prominulam, semibreues sunt.

De Mixtis.

Miscentur nonnunquam obliquæ
cum quadratis; ubi uel præcedunt
quadrata, & obliquæ sequuntur, uel
hæ præeunt, illis subsequētib. Si
ergo obliquæ quadratis cauda ca-
rentibus annectantur, si superne
omnes breues erunt.

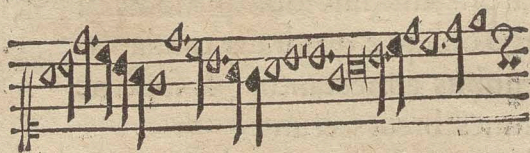
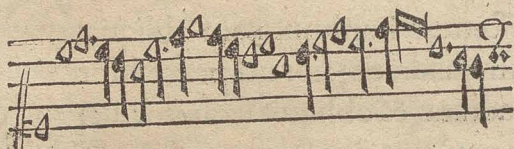
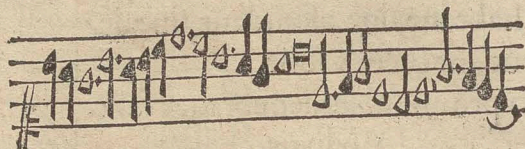
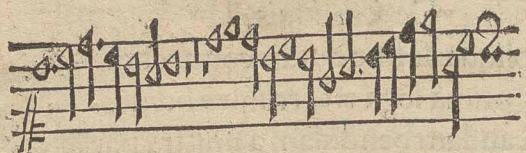
Si uero inferne, prima longa, reli-
quæ uero breues erunt.

Quod si caudam habeant, siquidē
pendulam breues erunt omnes.

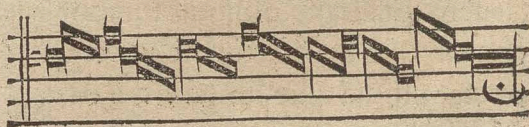
Sin su- sum prominulam caudā ha-
beant, siue superne, siue inferne ad-
hæreant, duæ primæ semibreues, re-
liquæ breues censentur.

Si uero quadratæ obliquis subiun-
gantur, uim suam retinent utraq;
præter ultimā quæ longa est, si de-
pēdeat. Exemplū. Suprema.

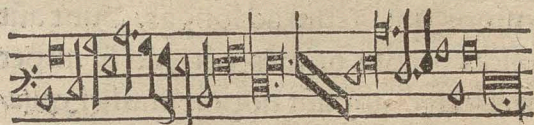
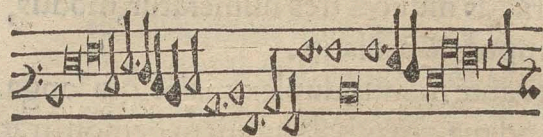

M edia.

Grauis.

De Pausis. Cap. III.

Pausarum species septem sunt.

Modalis, quæ per tria spacia perti-
nens, tres breues notas ualet. Et so-
lū in perfectis modis usurpatur.

Longa, quæ duo occupans spacia,
totidem breuium uim habet.

Breuis, quæ per unū spaciū pertines
breui notæ potestate respondet.

Semibreuis, quæ ex linea ad mediū
spaciū dependens, cognomini notæ
potestate par est.

Suspirium, est quod a linea ad me-
diū spaciū ascendens, minimæ no-
tæ rationem habet.

Semisuspiriū, est uncus proni ligo-
nis instar, semiminimā ualens:

Fusa erit, si alterum addas uncum,
respōdebitq; cognomini notæ.

Est præterea quā generalem uocāt

per omnia pertinēs spacia, sed nullū certū
ualorē habet. Solet autē ante finalē notā si/
tuari.

De Gradibus. Cap. IIII.

Gradus musices tres numerātur, modus,
tempus, & prolatio.

Est autē modus duplex, maior, qui longa/
rū ad maximas habitudinem demonstrat.
Et minor, qui breuiū ad longas. Sunt autē
duplices gradus omnes, perfecti & imper/
fecti. Perfectum autē uocant musici, quic/
quid ternario numero absoluitur.

Maior igitur pfectus modus est, ubi
maxima tribus longis absoluitur.

Eius signum est orbis ternario nu/
mero ad dextram adhærēte, cantui
præpositus. Aut maxima in curricu/
lo modulationis tincta, Alioqui autē
imperfectus est.

Minor perfectus, quādo longa tres
breues cōplectitur. Eum repræsen/
tat orbis binario numero adiuncto
cantui præfixus, aut modalis pausa
in medio cantu, aut longa colorata.
Imperfectus, si nihil horū inueniat.

Tempus est quod breuium ad semi
breues rationē continet. Perfectum
quidē est, cū breuis tres semibreues
in se cōtinet, Signatur solo orbe, uel
semiorbi ternario numero ad dext erā ac/
cedente, aut cū in cantus ambitu tres bre/
ues

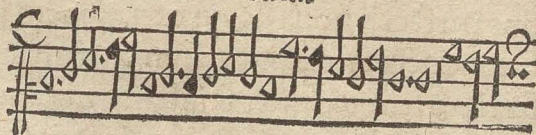

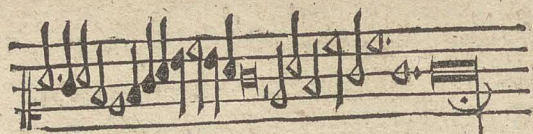
ues tinguntur, aut breui pausa subiūctis
 duabus semibreuibus. Imperfecti
 uero signū est semiorbis, uel solus,
 uel adhaerente binario numero.
 Prolatio, est quæ semibreues mini-
 mis metitur. Perfecta quidē est, ubi
 breues tres minimas in se habet.
 Eius signū est punctū in orbis seu
 semiorbis medio constitutum, uel
 duo suspiria coniuncta in cantu semibre-
 uem pausam, uel notā, aut suspiriū sequē-
 tia, uel tres semibreues coloratæ. Imperfe-
 cta uero est, ubi punctum abest.

Exemplum.

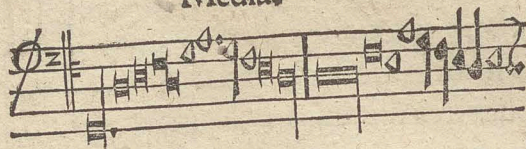

Acuta.

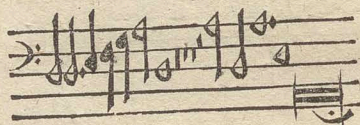
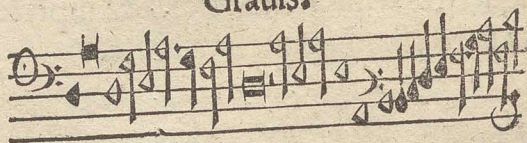

Media.

Grauis:

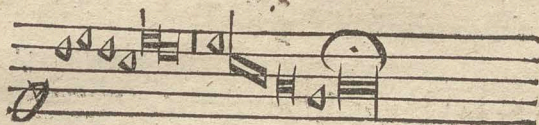
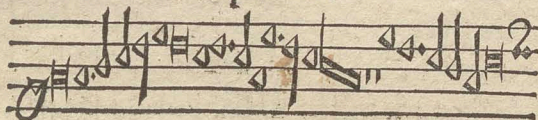

Est ubi omnes gradus perfecti cō
iuncti inueniuntur, Id quod deno
tat orbis alter alteri, atq; utriq; pū/
ctū inclusum, uel ternarius nume
rus orbi pūcto insignito adiectus.
Illud non prætereundū hic est, in gradi/
bus perfectis notis ijs, quæ ternionem in
se continere solent, interdum tertiam au/
ferri partem, uidelicet si inferior nota aut
pausa (nisi duæ coniūctæ fuerint) eis suc/
cesserit, aut si tinctæ fuerint. Atq; tum im

perfecta dicuntur. Est ubi & praecedens imperfectior nota sequentem imperfectam reddit, cuius rei indicium solet esse diuisuum punctum. ¶ Notatu dignum est & illud, geminari interdum ualorem notae eius, quam ter alia complectitur, superiore nota, uel pausa, uel duabus paribus pausis simul succedentibus, idque ut ternionem expleat.

Exemplum utriusque.

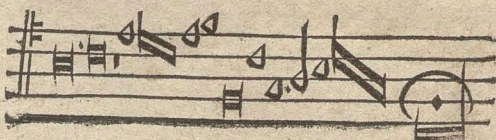
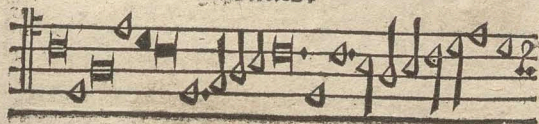
Suprema.

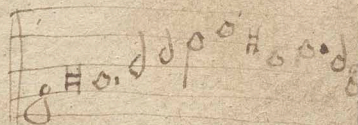
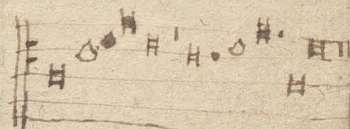
Media.

Grauis.

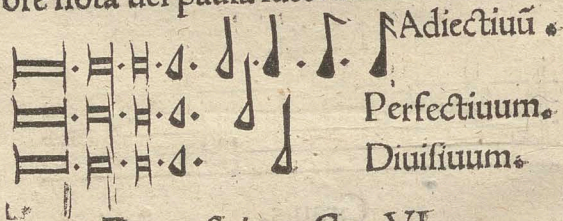

G. h

De punctis. Cap. V.

Punctum triplex musici admiscere. Adiectiuū, quod dimidium eius notæ, cui adhæret adijcit. Perfectiuum, quod notæ perfectionem accipienti tertiam partem addit qua perficiatur. Disiunctiuū, quod disiungit gradus. Duo ista posteriora solum ternionē in se completētibus notis in gradibus perfectis adhærescunt. Diuisiuū tamen & minimis adiungitur in prolatione perfecta. Adiectiuū uero omnibus ubiq; præterq̃ ubi illa locum habet. Et diuisiuum quidem paulo sursum deorsum uel notarū situm excedit. Reliqua uero duo notis adhærent. Tum illud fere pari uel superiore, hæc uero solum inferiore nota uel pausa succedente.

De præscripto, Cap. VI.

Quom pauci sint adeo absoluti musici, ut non unq̃ inter canendum exorbitent, atq; alius quidem concitatus, alius uero lentius canat, Solet præscriptum, quæ tactum uocant, manu dari. Sed nō semper eadem notæ ad præscriptum canuntur. In gradibus quidem perfectis plarumq;

semp semibreuis ad præscriptū ca- Oz
 nitur, Præterq̄ in minore modo, q̄
 singulas breues tactu cōprehendi
 iubet. Quod si per signum aliquod Oz
 linea pertineat, nihil aliud, q̄ celeri
 us esse modulandum designat.

In imperfectis similiter præscriptū Cz
 semibreuē deposcit, nisi si aut linea
 per signum pertineat, aut binarius
 numerus adhæreat. Tum enī præ
 scriptum breuis absoluit. Quod si Cz
 utrunq̄ adsit, nempe & linea & bi
 narius numerus, duæ breues ad
 præscriptum canentur.

Illud nequaquā prætereundū hic O
 est, si signo gradus numerus subij 3
 ciatur, quotus is fuerit, tot notas quæ ali
 oq̄ni singulæ singulis præscriptis contine
 bātur, ad unū præscriptū cani præcipit.

De proportionibus, Cap. VII.

Proportio est, cum diuersis numeris eius/
 dem speciei notæ sibi mutuo respondent.
 Signatur numeris, minore maiori sub/
 iecto.

Dupla quidem est, cum duæ notæ 2
 uni respondent. 1

Tripla, cum tres uni. 3

Quadrupla, cum quatuor uni. 4

Hemiola, est q̄n sesquialtera uni. 1

Gij

us respectu canit. Quod fit ubi tin 3
ctæ sunt notæ, uel hoc signū adest. 2

Sesquitertia, cum minorem nume/ 4
rum maior semel, cum tertia parte 3
continet, ut cum tribus notis qua/ 3
tuor respondent.

Sesquiquarta, cum maior minorem 5
semel cum quarta parte recipit, ue/ 4
lut ubi quinq; notæ respectu qua/ 4
tuor canuntur.

Est & sesquioctaua, ubi maior mi/ 8
norem semel & octauam eius par/ 8
tem complectitur, uelut ubi octo
notis nouem respondent.

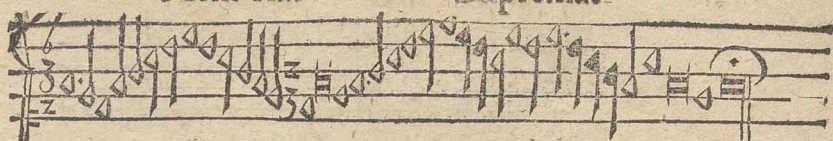
Est præterea dupla superbipartiēs, 8
cum maior minorem bis, cum dua/ 3
bus tertijs partibus, cōtinet, ut cum
octo notæ respectu trium canūtur.

Verum hæ duæ postremæ uix un/ 7
quam reperiuntur in cantu.

Exempla.

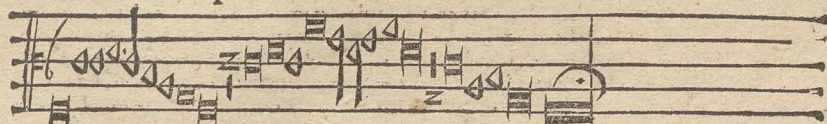
Hemíola.

Suprema.

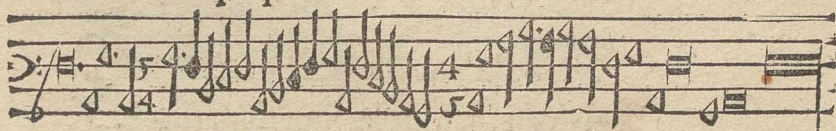
Dupla.

Media.

Sesquiquarta.

Grauis.

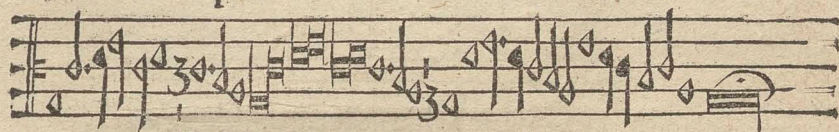
Quadrupla.

Suprema.

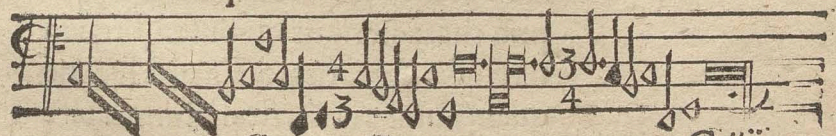
Tripla.

Media.

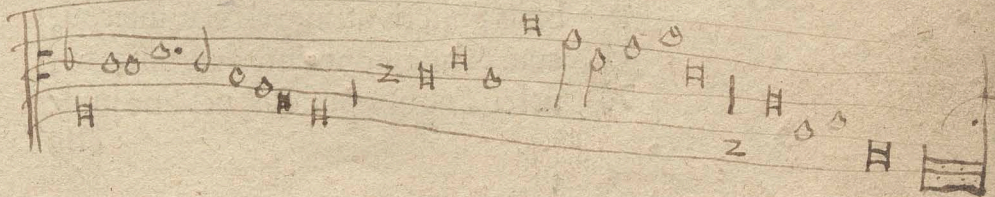

Sesquitertia.

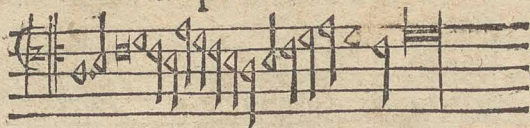
Grauis.

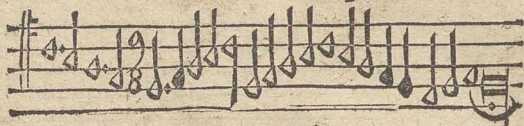
G iij

Suprema.

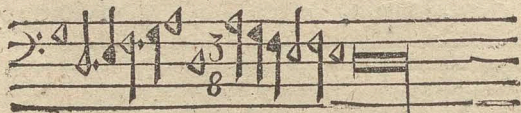
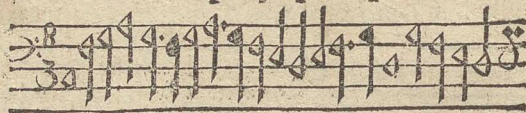
Media Sesquioctava.

Suprema.

Media. Dupla superbipartiens.

De Characteribus, Cap. VIII.

Soleut musici quædam arti suæ propria characteribus quibusdā breuitatis studio, significare. Ea nos hic, ne quenq̃ huius artis studiosum latere possint, adhære placuit.

¶ Duæ lineæ rectæ superne deorsum,
 ¶ binis punctis utrinq̃ clausæ, interdū,
 ¶ autē & una, nonnunq̃ duæ distortæ,
 ¶ uel cū singulis punctis, uel sine punctis

Etis, iterandum esse modulationem
significat.

Duo puncta cum cauda supra uel in/
fra notas, conuentionem uocum in/
dicant. Punctum insertum semicircu/
lo, moram in ea nota fieri iubet, quā
complectitur. B senarij numeri instar
fa, Quadratum uero, uel cancelli im/
plexi mi canendum esse ostendunt.
Ac si quidem initio clauī signatæ ad/
iungantur, per totam modulationem
id fieri oportet. Sin minus, in proxi/
ma, aut certe una atq; altera nota id
obseruandum erit.

Sub qua nota signum est, ni græcæ li/
teræ simile, eam non tinctam esse o/
portere innuit.

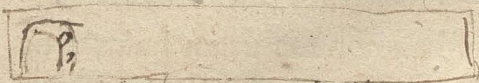
Per caudam notæ alicuius linea uer/
transiens, sine cauda eam esse debere
demonstrat. Idem est si utrinq; cau/
dam habeat nota aliqua. Id quod fi/
eri solet si per imprudentiam scripto/
ris peccatum fuerit.

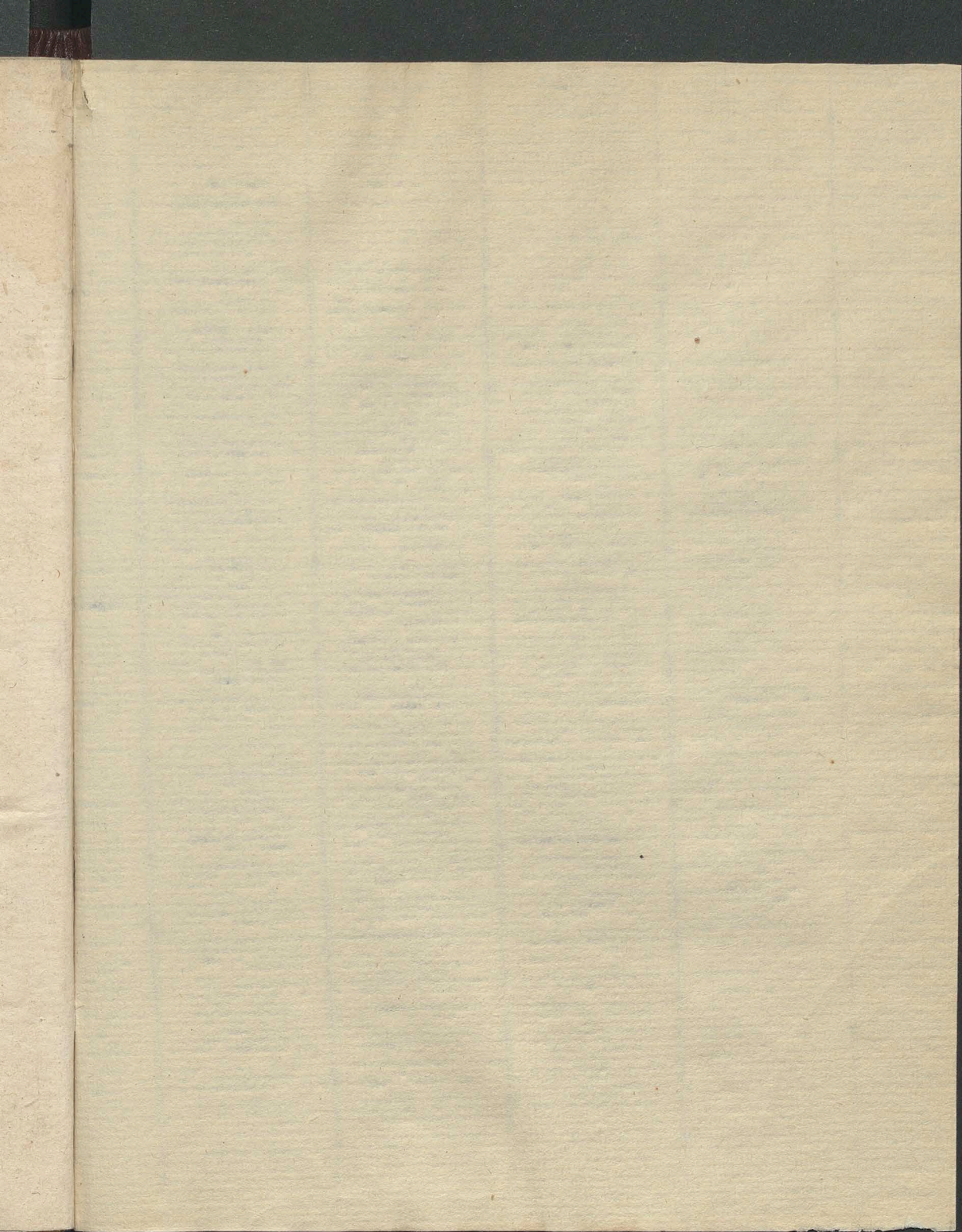
Exhortatio.

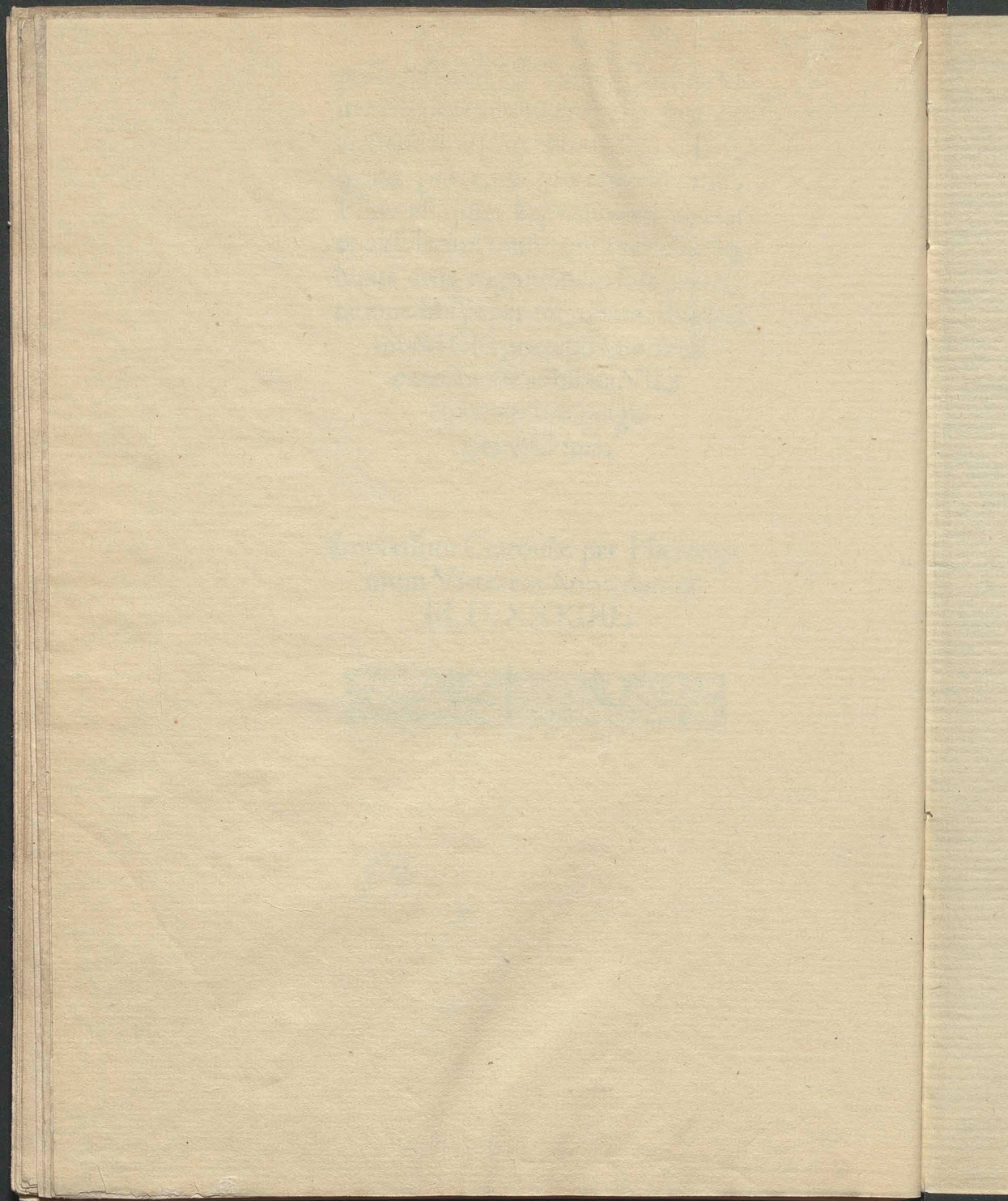
ILLud admonitos uelim huius artis
studiosos, ut non contenti, legisse au/
diuisseue præcepta, sedulam adhibe/
ant exercitationem. Propterea quod
ut nullum artem literis sine interpræ/
te, & sine aliqua exercitatione percipi

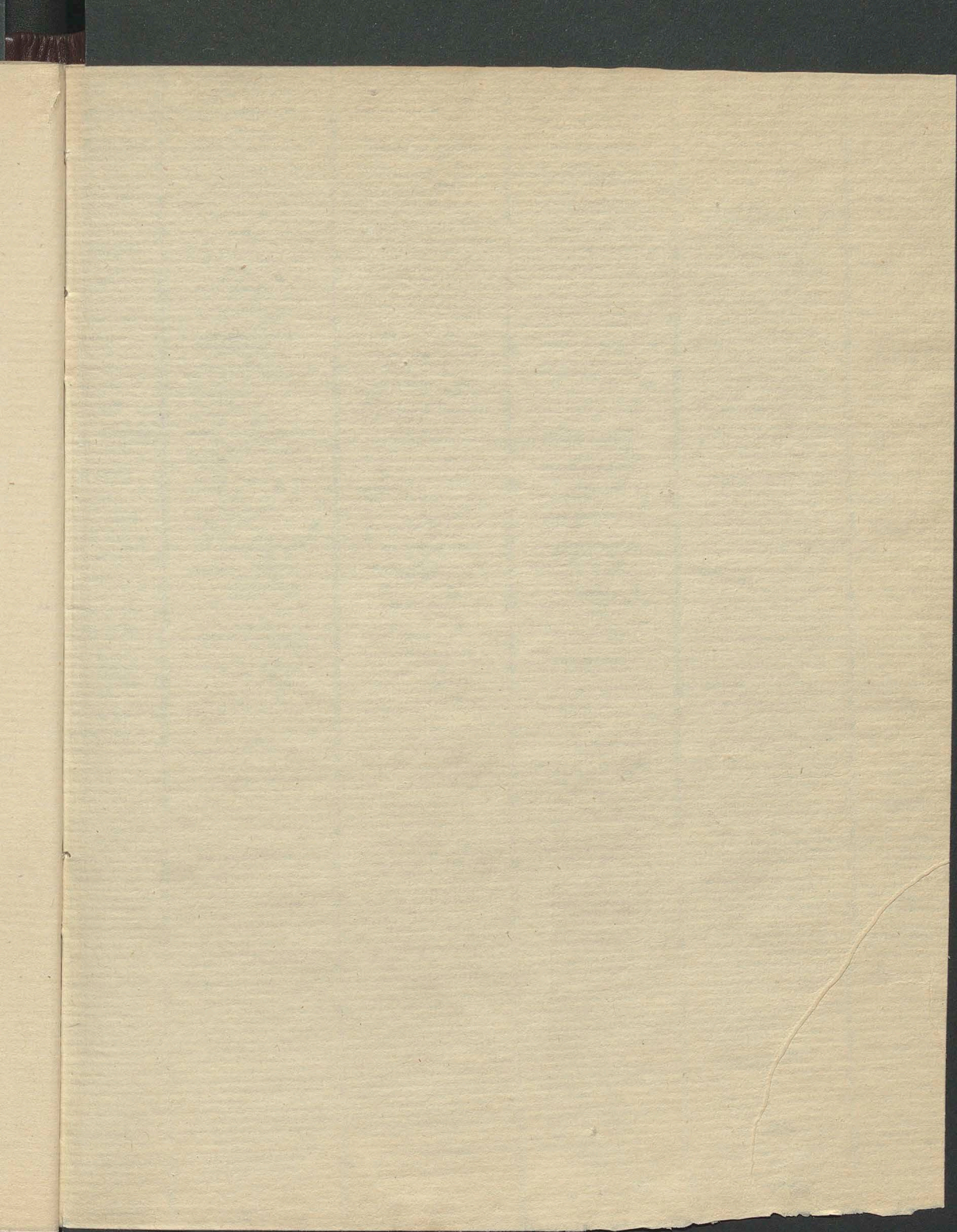
posse, testis est M. Tullius, Ita hos in
hac maxime arte usu uenit, in qua ex
ercitatio sine præceptis magis cōfert,
quam præcepta sine exercitatione.
Hinc est quod sæpenumero melius
& absolutius canūt, qui quatulacūq;
huius artis cognitionem sola exerci/
tatione sibi peperunt, quam absoluti
musici solis præceptis, non etiā
exercitatiōe adhibita. Vfus
enim artium magi/
ster est. Finis.

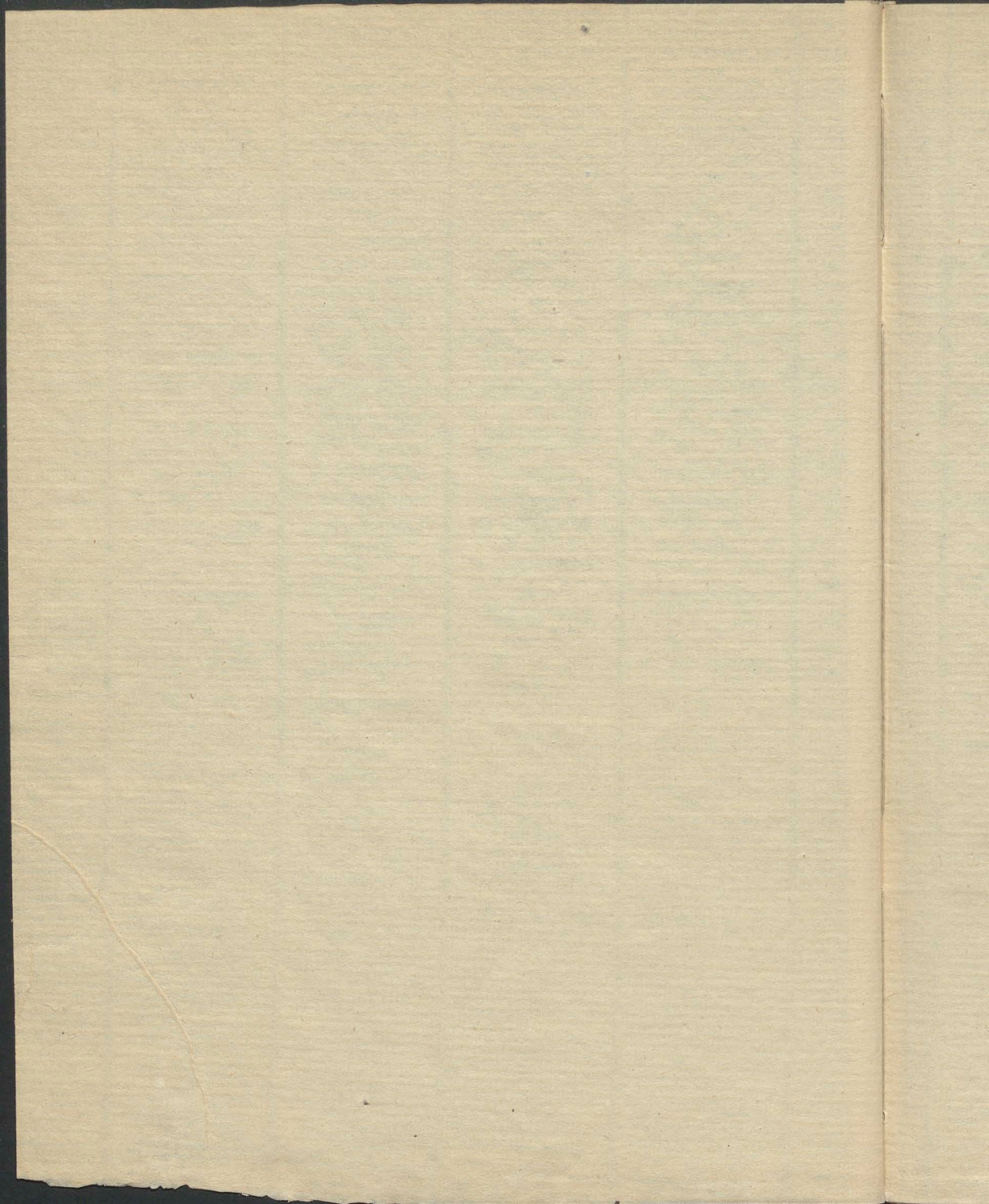
Impressum Cracouiæ per Hierony/
mum Vietorem Anno domini
M. D. XXXIII.

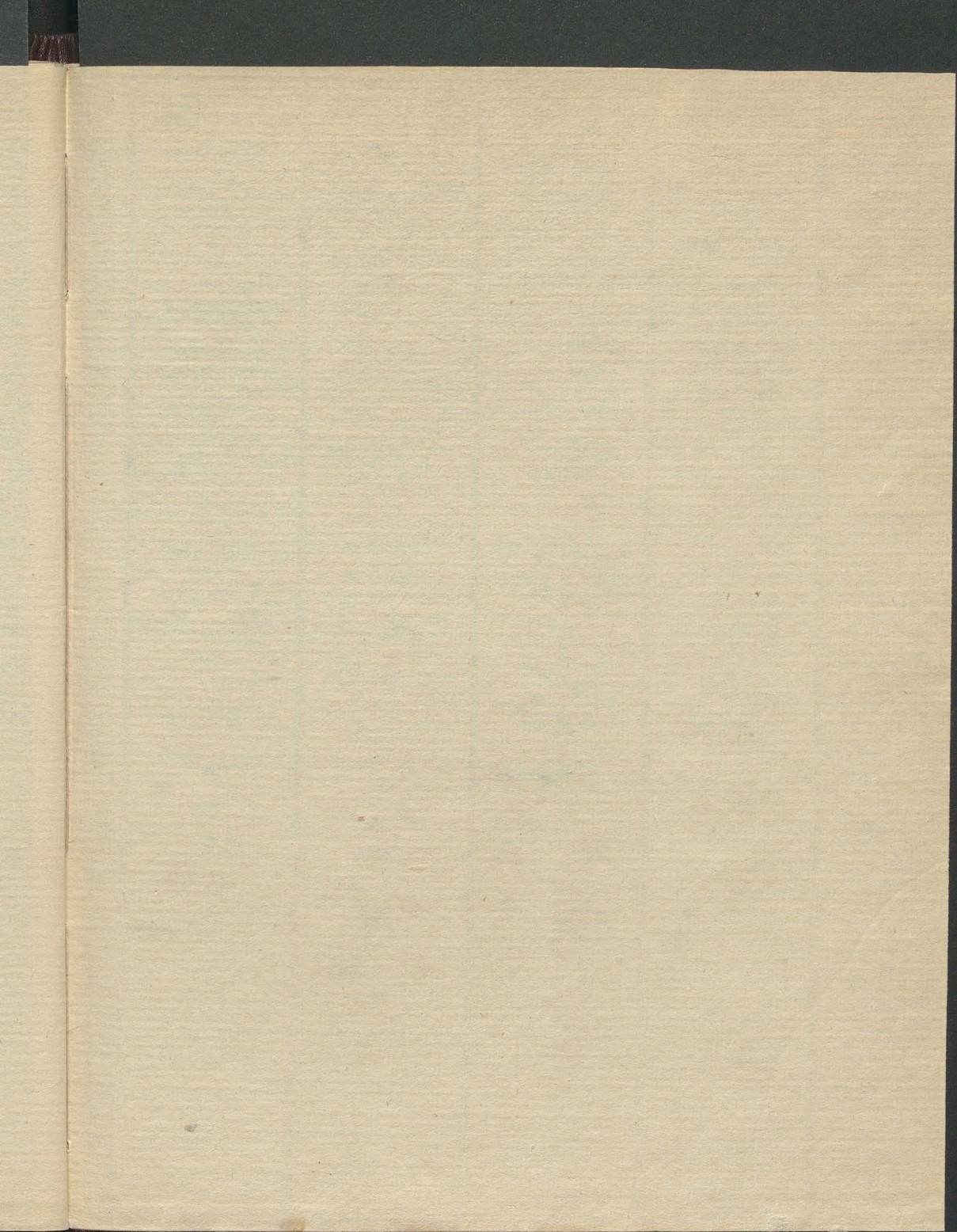

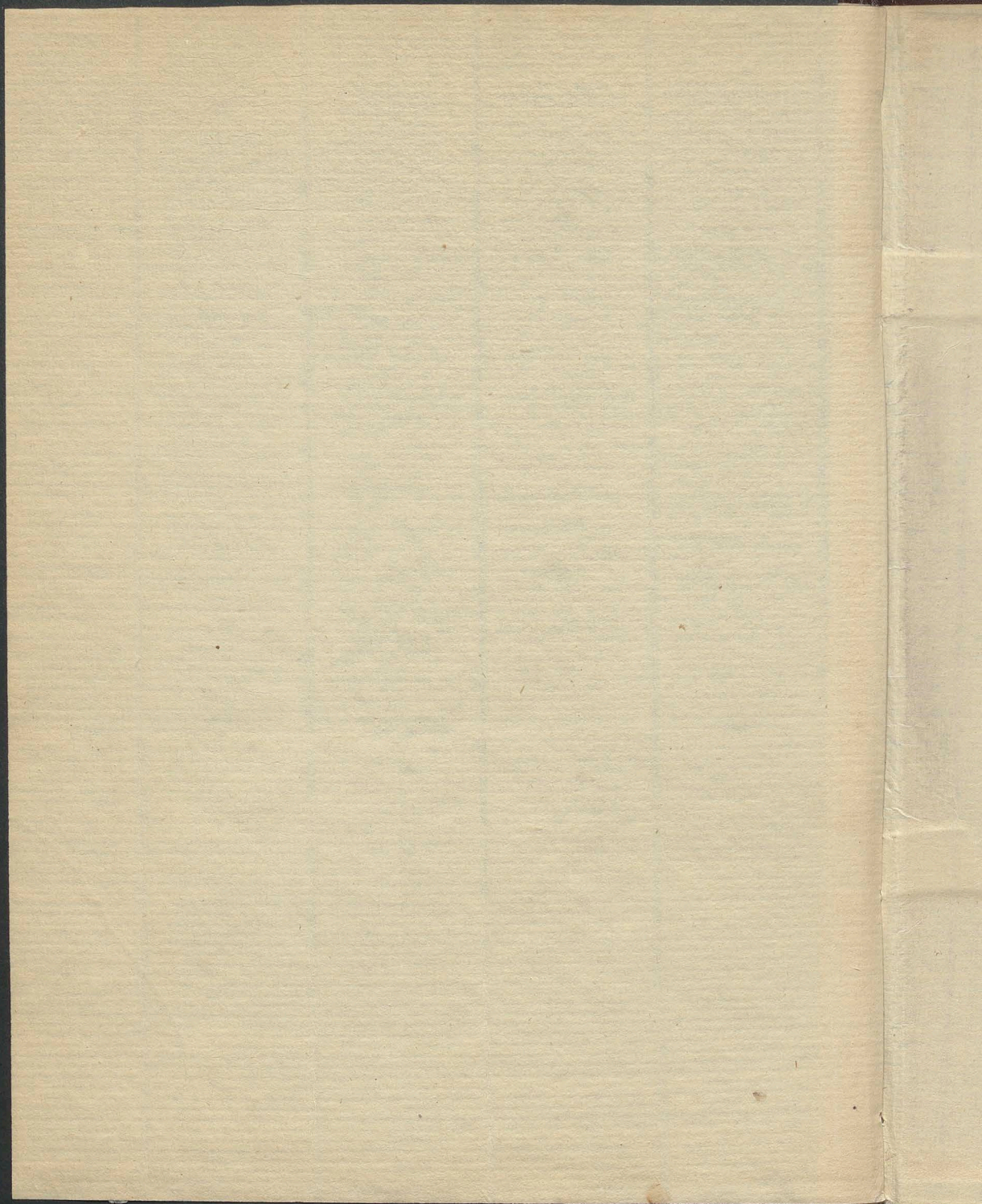

Biblioteka Jagiellońska

stdr0022579

